Torpaq Həsrəti

تورپاق حسرتی

سلام حاجی‌زاده آلماسلی

حالیمی عکسیم بیان ائیله‌ر، عوذاریمدان منیم
مین بیر ملال ایله گئچن بو روزگاریمدن منیم
باخسا هر کیم عکسده پوزقون اولان روخساریما
اولسا درد اهلی، بیلر بو حال-ی-زاریمدن منیم

Torpaq Həsrəti
S.H. Almasli

ISBN: 964-6149-02-2
شابک: ۹۶۴-۶۱۴۹-۰۲-۲
قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان
انتشارات اندیشه نو
۶۶۴۲۷۳۷۱-۰۲۱

بسم الله الرحمن الرحیم

اولو تانری‌نین آدییلا

زالدر

تورپاق حسرتی

سلام حاجی زاده آلماسلی

طئهران ـ ۱۳۸۵

ALMAS.ARZUBLOG.COM

سرشناسه :حاجی‌زاده الماسی ، سلام
عنوان وپدید آورنده : تورپاق حسرتی / سلام حاجی‌زاده آلماسلی.
مشخصات نشر : تهران : اندیشه نو ، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری : ۱۴۴ ص.
شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۶۱۴۹-۰۲-۱ : ۹۶۴-۶۱۴۹-۰۲-۲
یادداشت : قبیا
یادداشت : ترکی
موضوع : شعر ترکی - - ایران - - قرن ۱۴.
رده بندی کنگره : ۹ ت ۴۳ ح / PL ۳۱۴
رده بندی دیویی : ۸۹۴ / ۳۶۱۱.
شماره کتابخانه ملی : ۲۹۶۳۳ - ۸۵ م

کیتابین آدی : تورپاق حسرتی (شعر)
قوشانی : سلام حاجی‌زاده آلماسلی
آریدانی (ویراستار) : علی بابالو
ناشیر : اندیشه نو نشریاتی
تایپ و صحیفه دوزومو : ماوی چیچکلر (حسن آزاد)
چاپ ایلی : ۱۳۸۵- طئهران
سایی : ۱۰۰۰
شابک : ۹۷۸-۹٦٤-٦١٤٩-٠٢-١
٩٦٤-٦١٤٩-٠٢-٢
یاییم یئری : طئهران - اینقیلاب مئیدانی - شیمالی کارگر
خیاولنی نین اولی - فیروز پاساژی - ایکینجی قات
اندیشه نو نشریاتی تئلفون: ٦٦٤٢٧٣٧١

فهرست

عنوان	صحیفه
تورپاق حسرتی	آلتی
آختار	۱۳
گؤزلنیلمز	۱۵
دؤزومسوز	۱۷
منه‌نه	۱۹
محبت گولو	۲۲
یول دییشیلمز	۲۴
حیمایت ائیله‌یین	۲۶
گنجلیک حسرتی	۲۹
گؤیول اومما	۳۱
تورپاق حسرتی	۳۳
آیریلیق جیغیری	۳۵
ایکی یولداش	۳۷
یالان دیللرالیندن	۴۱
حئیدر بابا	۴۳
غملی سینه	۴۶
دؤندوم کؤزه	۴۸
سئویر اوره‌کیم	۵۰
اؤرگشمیشم	۵۲

دوستاق سؤز ۵۴
یاشلی داغلار ۵۸
آنلاماز ۶۰
تک آغاج ۶۲
زلزله‌سی ۶۳
دونیادا ۶۶
چیچکلی باهار ۶۸
گلیر ۷۰
نه‌ییم وار ۷۲
داریخما ۷۴
سونالی گؤللر ۷۶
یازیغیم زامان ۷۸
دؤنمه‌سین ایتّحاد ۸۰
وطن سئوگی‌سی ۸۲
گلسین ۸۴
قالالی داغلار ۸۵
چوبان بایاتی‌سی ۸۷
غوصّه‌لی لایلایی ۸۸
یوخدو تناوت ۸۹
حاجی فولان ۹۱
اؤلکه‌میزده اولایدیم ۹۳
فلک له جیدال ۹۵
ایگیتلی داغلار ۹۷
اینسانا سعادت ۹۸
ظاهیری گؤزل‌دی ۱۰۰

غوربت اؤلکه ۱۰۲
عؤمر ۱۰۳
قوجالیق ۱۰۵
گؤی دوش ۱۰۷
دورنالارا هم قاتار ۱۰۸
عؤمور باراتیم ۱۱۰
بولقاوار ـ باغرو ۱۱۲
درد اولورمنه ۱۱۴
دونیا قوناغی ۱۱۶
گونئیلر ۱۱۸
وفالی داغلار ۱۲۰
ناماز ۱۲۱
یالان دونیا ۱۲۳
یارالی کؤنول ۱۲۶
آیریلیق مئحنتی ۱۲۸
تورپاغیم چاغیریب ۱۲۹
آرزولار گؤلو ۱۳۲
آنا ۱۳۴
سنی گؤزله‌ییریک ۱۳۶
خیالیم داغلاری ۱۳۸
داغلار نیسکیلی ۱۳۹
بنزه‌رسن ۱۴۰
چؤللر ۱۴۱
گزمه‌لی داغلار ۱۴۲
فیکر ائیله ۱۴۳

تورپاق حسرتی

اینسانین حیاتیندا سیرلی - رمزلی رولو اولان عونصورلرین مؤهؤملریندن بیری بلکه ان مؤهومو تورپاق دیر. اینسان آنا بطنیندن گلدیکدن سونرا اونا بیرینجی تسکین وئرن ؛ حیاتی بویو مادی هابئله معنوی انحتیاجلارینی تأمین ائدن و نهایت حیاتین سونوندا اینسانلاری بوتون سیرلری ایله، خاطیره‌لری ایله اؤز بطنینه گؤتورن تورپاق‌دیر. زامان - زامان اینسانلار تورپاقلا یاشاییلار، قارشیلیقلی خاطیره‌لر بیر - بیری‌نین حافیظه‌سینده حک ائدیلر و بو اینسانلاردا ایرثی و عاطفی بیر ایلگیه چئوریلیبدیر دئمک اولار اینساندا اولان تورپاق محبتی، ذاتی بیر محبت دیر. ائله بونا گؤره‌دیرکی اینسان یاشادیغی تورپاغی آنا کیمی و حتّا آنادان آرتیق سئویر . الینیزده اولان کیتابین شاعیری بو باره ده اؤز دویغولارینی بئله قلمه آلمیشدیر :

هر یئرده اولسام دا چیخماز یادیمدان

او آنا تورپاغین حسرتینده‌یم

اینسانا روح وئرن کؤنول اوخشایان

او گوللو یایلاغین حسرتیده‌یم

منه ائله گلیرکی بو تورپاق آذربایجان تورپاغی اولدوقدا اینسانا داها درین تأثیر باغیشلاییر اونون داغی، داشی، چایی، یایلاغی و.... روحلاری اوخشاییر، اوتورپاقدا یاشایان اینسانلارین دویغولاری‌نین گیزلی تئللرینی اؤز میضرابلاری ایله سس‌لندیریر.

بو شعر کیتابی باشدان باشا همن گیزلی تئللردن گلن سس‌لرین اینعکاسی دیر. وطندن اوزاق دوشموش، غوربتده یاشایان، اورگینده وطن نیسکیلی، اؤلکه قایغی‌سی داشییان اینسانین هارایلاری‌دیر؛ یانیقلی وطن ناله‌سی‌دیر او وطنین غریبلیکده بئله خاطیرلاییر :

هر گون دوروب قلبیمین آیناسیندا

باخیر منه فاغیر - فاغیر وطنیم

بیز بو حالتی قارشیلیقلی تصوّره گتیرنده دویا بیلریکی شاعیر نئجه بیر نیسکیل ایله اؤز آنا یوردونو، اؤلکه‌سینی خاطیرلاییر، اونو سئیرائدیر. اؤز دورمو ایله وطن دورومونون عینی اولدوغونو حیس ائدیر. ائله بوناگؤره‌دیرکی‌اؤز دورمونو وطنه نیسبت وئریر. دئملی اصلینده بو شاعیر دیرکی هرگون، هرساعات فاغیر - غیر، غریب بیر دییاردان، اوزاق مسافه‌دن اؤلکه‌سینی وطنی‌نی‌خیالیندا تصوّر ائدیر. شاعیر اوستاد شهریارین حئیدر باباسیندان ایلهام آلاراق یازیر.

وطنیمین تأثیری وار آدیمدا

اثر قویوب روحومدا هرزادیمدا

دیل آچاندان بو دئنیمده یادیمدا

نقش اولان دییاری سئویر اورگیم

شاعیر وطنی‌نی بوتون شیرینلیگی ایله آغری ـ آجیسی ایله سئویر.

باهار فصلی آچان گولون چیچگین

قیشدا یاغان سویوق قارین، گؤلگین

ایستی کؤرسولرین، ایلی چؤرگین

او تندیر ـ اوجاغین حسرتینده‌یم

شاعیر بو حسیات لا شعرده وطنه اؤز موناسیبتی‌نی بئله بیان ائدیر.

وطن گاه آغلادار، گاه‌دا گولدوره‌ر

نامرد اولان آخر اؤزون بیلدیره‌ر

سلام اؤلمه‌سه ده غوربت اولدوره‌ر

وطن سئوه‌ر شعری، سئویر اوره‌گیم

***

۱۳۷۵ ـ جی ایلین ایسفند آیی‌نین اونوندا‌کی اردبیل زلزله‌سینده شاعیرین دونیایا گؤز آچدیغی آلماس کندی بیر چوخ باشقا کندلرله بیرلیکده یئرله یئکسان اولدو . قیشین قار ـ کؤلگی شیدتلی سویوقو و. . . . . سبب اولموشدو زلزله‌دن باتمیش کندلره کؤمک گئج یئتشسین. ائله بو ایسه ایکینجی فاجیعه‌نی یاراتمیشدیر. پناهسیز، یارالی، آج ـ سوسوز اینسانلار؛ آج جاناوارلارین هوجومو ایله اؤز به اؤز اولموشدور و . . . . . .

شاعیر بو زلزله ده بیر چوخ قوهوم ـ قارداشینی، تانیش ـ بیلیشی‌نی الدن وئرمیشدیر. بئله بیر نیسکیللی حادیثه اونون روحیاتیندا درین تأثیر بوراخمیشدیر و شعرلرینده ده اؤز اینعیکاسینی تاپمیشدیر:

خزان ووردو آچیلمامیش گولومو

نئجه دئییم، کیمه بو نیسکیلیمی

قان اولوبدور اوزه آخان گؤز یاشیم

هانی منیم قونشولاریم، قارداشیم

قالدی تورپاق آلتدا اوچ نفر بالام

بیری یولدا اولدو جان بئسر بالام

شاعیرین زلزله ایله علاقه‌دار شعریندن سونرا بو میصرع چوخ معنالی اولور :

وطن گاه آغلادیر، گاه‌دا گولدورور

او وطنی هر بیر شئیدن اوستون ساناراق یازیر :

قلبیمین آرزولاری اؤز آنا یوردومدو منیم

نئجه واخت بوندان قاباق عرب یازیچی‌سی جاحظ ـ ین یازدیقلاری اساسیندا دوستوم حیدربیاتین قوشدوغو شعری اوخویوردوم، یازمیشدی :

« هامی اؤز وطنینی سئوه‌ر

آنجاق تورک چوخ سئوه‌ر »

دوغرودا‌ندا بئله‌دیر. تورک وطنی‌نی آرتیق سئویر و منجه آذربایجان تورکو داها آرتیق سئویر مین بیر، سیخیتی‌نی، بوغونتو یاغیلار طرفیندن ائعمال اولسادا آذربایجان تورکو کؤل آلتیندا گؤزه‌رن کؤز کیمی، یئری گلدیکده بیر داها کؤل آلتیندان باش قالخیزیر و سؤنمز بیر اود کیمی شوعله چکیر، آلوولانیر، هایلاییر.

« هله اولمه‌میشم یارالییام من »

شاعیر یازیر :

آذر اولادییام سلام دیر آدیم

قالدی اوره‌گیمده هاراییم ـ دادیم

آخر حسرت آرزو اودوندا یاندیم

آلوولاندیم دؤندوم کؤزه، بیلمه‌دیم

او کؤکوندن آیریلمیش، وطنی‌نی اونودموش بعضی ضعیف عونصورلره نجیپجه‌سینه بئله یازیر :

مرد اولان ایگیدین بیر اولار سؤزو
دوز ایش آختارانا یول دییشیلمز
نجیب زاده مونکور اولماز اثلینه
وورغون اولار گولشنینه، گولونه
اؤزگه دیلین قاتماز دیلینه
ایتیرمز نسبین، دیل دییشیلمز

***

سلام حاجی زاده آلماسلی ـ ۱۳۳۸ ـ نجی گونش اردبیلین جنوب سمتینده، اردبیل ـ تبریز یولو یاخینلیغیندا یئرلشن آلماس کندینده چوخ جمعیتلی اکینچی بیر عایله‌سینده آنادان اولموشدور او ابتدایی تحصیلی آلماس کندینده و سونرا ایسه سککیزینجی کیلاسا قدر اردبیلین **جهان علوم** مدرسه‌سینده اوخوموشدور، یاشاییش چتین لیکی نتیجه‌سینده تحصیلی ترک ائده‌رک عایله‌نین کؤمگی کیمی امک فعالیتینه باشلامیشدیر.آنجاق اؤزموطالعه‌سینه داوام ائتمیشدیر و ۱۳۵۲ ـ جی گونش ایلیندن باشلایاراق تام ساده‌لیکله وطن سئوه‌ر شعر یازماغا باشلامیشدیر . بو ایسه همان کؤل آلتیندان باشا قالخیزان کؤزلرین بیری‌دیر کی آنا وطن آدینا نجابتله اؤز شعرلرینی ساده دیلده یازیر. اؤز بو باره ده بئله یازیر :

بئلنچی ساده شاعیرین وار ایفتخاری دونیا

شعر ساده‌لیگینه سؤال ایله یاناشانلار جاواب یازیر .

چوخدا مذمّت ائتمه منی ساده شاعیرم
ظنیم چاتیر منیم بو اشعاره نئیله‌ییم

هر حالدا آلماسلی شاعیر سلام حاجی‌زاده اؤز شعرلرینی ان نجیب حسّیات لا قلمه آلمیشدیر. او اؤزونو شعرینده بئله تانیتدیریر.

شپه‌لی دنیزین دالغالاریندا
شفق تک یورولدوم اوزه بیلمه‌دیم
هردن آخدیم چؤله، آخان چای کیمی
قاریشدیم ائله بیر هارای کیمی
آخر اولدوم کؤهنه‌لمیش سارای کیمی
بلشدیم تورپا ـ توزا، بیلمه‌دیم.

وطنی محبّتی نجیب اینسانلارین اورگیندن هئچ زامان سیلینمز، بلکه هر گون بو محبت آرتار و درینلشر. یقین ائدریک سلام بی ده بئله محبت و سئوگی ایله هر زامان وطن عشقی ایله یازاجاق !

منهرآیی ـ مین اوچ یوز سکسن بئشینجی ایل
علی بابالو

آختار

مئی آختارسان اگر مئیخانه‌لردن
سوراغین توت اونون مستانه‌لردن
ائدر چاره گئنه پیر ـ ی ـ خرابات
شفا گؤرسنمه‌ییب بوت خانه‌لردن
قدم قویسان هاچان بزم ـ ی ـ نیگاره
گرگ ثابیت اولا عشقین او یاره
یئتیشمک ایسته‌سن کامیل عیاره
گئد اؤرگش[1] عشقی سن پروانه‌لردن
گرک جان بذل اولا جانان یولوندا
مرام و حئکمت و عورفان یولوندا
اگر ثابیت قدم‌سن جان یولوندا

۱ـ اؤرگش : اؤیرش

ائدیرسن واهیمه آیا نه‌لردن
تشخّوص اومما هر اینسان نؤمادن
طلا اولماز فیلّیز ـ ی ـ کم بهادن
خزینه اولماز هر زیبا بنادن
چیخار گنج و طلا ویرانه‌لردن
اگر هر کیمده اولسا پاک طینت
اولار دائم جاهاندا خوش سعادت
هر اینساندا تاپیلماز قابلیت
کمال اخذ ائیله‌سن فرزانه‌لردن
اولوبدور چون بیر عیده حیله پرداز
ائله واضحدی که یوخ جای ابراز
اینان عاقیلده‌ده دوز سؤز تاپیلماز
سوروش دوغرو سؤزو دیوانه‌لردن
عوام ایچره بیر گون بو اعتباریم
کم ایدیسه اؤزگه‌لر سانماز ووقاریم
واریم خیش[1] ـ اقربادن اینتظاریم
توقع ائتمه‌رم بیگانه‌لردن
فنا دهرین عجب مال و منالین
باشیمدان آتمیشام بو قیل و قالین
نصیب اولسا گؤرک دیلبر جمالین
تاپاق شاید بیر گون پیمانه‌لردن ■

۱ـ خیش : خویش

گؤزلَنیلمز

ایشله‌مه‌ییر چرخ فلک کامیما
زهری قاتیب شهد و شکر جامیما
باش آغاریب، بئل بؤکولوب، دیش دوشوب
آزجا قالیب گئتمه‌لی ایّامیما
عالمه اینسان کی ائدیب بیرگوذر
حین جاوانلیقدا آچیر بال و پر
بیلمزیدیم بیر گون اولار غم کدر
فکر ائله‌مزدیم بئله هینگامیما
بیلمه‌دی بیر عده اگر خدمتیم
تؤحفه قالار خلقه سؤزوم صؤحبتیم

واردی وجودیمده هله صیختیم
شوکر ائدیرم صوبحیمه ـ آخشامیما
هر کیم ائدردی منه دوستلوق آدا
قاچدی چکیلدی هامی‌سی برملا
عقرب اولوب جوملە منه اقربا
نئیله میشم خیشیمه اقوامیما
آشگیله داییم دولودور گؤزلریم
گئچدی غمییله گئجه ـ گوندوزلریم
بعضی یه اولما آجیدیر سؤزلریم؟!
قصد ائله‌ییبلر بئله فرجامیما
یوخدو نییه دهر ـ ی ـ ده قیمت بیلن
بوخل ـ حسادتلر اولوبدور علن
عؤمر اوزونو من بو الیمدن گلن
ائیله‌میشم چوخ صیله ارحامیما
عالم ـ ی ـ فانیده نه‌قدر عؤمر وار
قان اوزگیم، لحظه‌ده تاپماز قرار
هانسی گون عوقبایه اولام ره‌سوپار
اوندا باخارسیز دیل ـ ی ـ آرامیما
بعضی دئییر سؤیلمه هذیان منه
دوشمن ائدیب خلقی بو دیوان منه
چوخ دئییلیب غئیبت و بوهتان منه
هئچ من اؤلوم ، گؤر یاراشیر نامیما ■

دؤزومسوز

چئشمه‌لردن چیخان صاف سولار کیمی
چایلاردا ، چؤللرده آخان اولموشام
غریبلر میثالی آنا یوردوما
آیدین اوفقلردن باخان اولموشام
شیکوه واریم هردم اؤزوم ـ اؤزومدن
بیلن آگاه اولار اورک سؤزومدن

دوغروسو اورگیم دوشوب دؤزومدن
صبر ـ ی ـ تحمّولو ییخان اولموشام
گئتمزیدیم وطنیمدن ائلیمدن
بیر عده‌نین اینجیدیم من دیلیندن
بعضی ایش‌سیز اینسانلارین الیندن
ائلیمدن اوبامدان چیخان اولموشام
آللانمارام هر یئتنین سؤزونه
وورغونام دوستلارین گؤلر اؤزونه
هر مکاندا نامردلرین گؤزونه
آلوولو شیمشک تک شاخان اولموشام
دوستلار عؤمور بویو ، یا اوزاق یاخین
منیله واریدی ایتیردیم چوخون
قالان دوستلاریمین محبت اوخون
اؤزوم اؤز سینه‌مه چاخان اولموشام
چوخ سؤزوم وار منحنت حیکایتیندن
فلکین جوروندان، عداوتیندن
غوربت ائلده اؤلکه‌مین حسرتیندن
گؤز یاشی اؤزومه آخان اولموشام
ازلدن سئومه‌دیم غریب دیاری
تنگ ائدیر اینسانا بو روزیگاری
منی‌دار گونومده آختارانلاری
یاندیریب غمیمده یاخان اولموشام ■

منه‌نه

فلکین ظولمو عیاندیر ، منه‌نه
نه تعجبلی زاماندیر ، منه‌نه
نئیلیرم کیم نئجه موشگولده قالیب
منی دیندیرمه اماندیر ، منه‌نه
قوی گئدیم گوشه ـ ی ـ عؤزلتده قالیم
او کئچن گونلریمی یاده سالیم
اولماسین بیر کس ایله قیل و قالیم
کیم نئجه یاخشی ـ یاماندیر ، منه‌نه
بیری‌نین چوخ پولو واردیر نه ایشیم
کئفی ساز ، سرمایه‌دار دیر نه ایشیم
بیری بئش ایلدی بئکار دیر نه ایشیم
ایشی هئی آه و فغاندیر ، منه‌نه

هئی گئدیر مئیدانا ایش خاطیرینه
اولسادا ایش اولور اوندان بیرینه
نئیله‌سین بو عملین تدبیرینه
هامی غمدن بو یاماندیر ، منه‌نه
گؤز تیکیب ایلده قوپون ارزاغینا
وئریلن قنده، نباتی یاغینا
اوتانیر بیر کسه ال آچماغینا
مئحنتی دیلده نهاندیر ، منه‌نه
دادماییب عالی غذانین مزه‌سین
گئیمه‌ییب هئچ او لیباسین تزه سین
نه در آمدله اؤز آیتین بزه‌سین
دئمگی ساده بیاندیر ، منه نه
مریض اولسا اوشاغی چاره گرک
پولو یوخدور، قالا آواره گرک
دؤزه یا بیر کسه یالواره گرک
گئجه ـ گوندوز نیگراندیر ، منه‌نه
بیری قادیردی چوخ عیشرتله یاشار
مکر و حیلت‌له لبالبدی داشار
یئتیمین مالینه قوردتک داراشار
عئیبی یوخ بس‌کی ناداندیر ، منه‌نه
مال و ثروت ییغیب حدّدن یوخاری
کیم بیلیر جمع ائدیب هاردان او واری

ذره‌جه اینفاقده یوخدور چیخاری
ظولموده عین ـ ی ـ سناندیر ، منه‌نه
بیری داییم کوچه آغزیندا دورار
پیچاغین آچسابئش اوغلانی وورار
گونده تریاک نئچه میثقال سومورار
یاخشی غئیرتلی جاواندیر ، منه‌نه
چون ازلدن بو دییارین خانی‌دیر
اونا خاطیر بئله غیئرت کانی‌دیر
نه دئسه فرمان اونون فرمانی‌دیر
اودو کی امری رواندیر، منه‌نه
دئییلیردی همیشه آدی اونون
واریدی قامت ـ ی ـ شیمشادی اونون
ایندی یوخدور داخی بیر زادی اونون
گؤر نئجه قدّی کماندیر ، منه‌نه
کاش هامی خلقده بیر هیمّت اولا
وئره‌لر ال ـ اله بیر وحدت اولا
روشینده هامی بیر نیّت اولا
بودا بیر حدس و گوماندور ، منه‌نه
من گرک بو قلمی داشه چالام
بو سییاق ایله ائدم ختم کلام
اردبیل حومه‌سی آلماسدا سلام
بیلیرم شعر یازاندیر ، منه‌نه ■

محبّت گولو

گلین کودورتی قویاق کانارا
اونون یئرین بیر گولیستان ائیله‌یک
آکک قلبیمیزده محبت گولون
دوستلوغو او گوله باغبان ائیله‌یک
بیر اولاق همیشه شادلیقدا ـ غمده
گؤز قویاق هامییا چوخلوقدا ـ کمده
گؤرسک بیری قالیب بوراندا ـ چنده
ییغیلاق موشگولون آسان ائیله‌یک
هیمّت ایله مؤحکم دوراق داغ کیمی
گؤزیاشی تک آخاق، بیر بولاغ کیمی
طراوت یاراداق گوللو باغ کیمی
اوچان بولبوللری خندان ائیله‌یک
حاکیم ائده‌ک قلبیمیزه وجدانی
یاخمییاق هئچ کیمه شرّی ، بؤهتانی

لازیم اولان واخت‌دا بوشیرین جانی
حقیقت یولوندا قوربان ائیله‌یک
هئچ کیمین دئمه‌یک آشکار گوناهین
یوخلویاق یوخسولون شامین ـ صاباحین
هر آبیرلی‌نین بیر ایشتباهین
گؤرسک‌ده بیر یئرده پینهان ائیله‌یک
ایرشاد ائده‌ک بیری چیخسا یولوندان
داللامییاق بوداغیندان، خولوندان
هر اینسان ییخیلسا توتاق قولوندان
نه اینکی ظولمیده طوغیان ائیله‌یک
جوملەمیز عاصییک بو آز عؤمورده
چوخ گوناه ائتمیشیک دونیای پیرده
گلین توبه ائدیب قاییداق بیرده
کئچن خطالاری جوبران ائیله‌یک
علی(ع) شیعه سییک بیز بو دونیادا
گرک یاخشی اولاق تانیشا ـ یادا
گؤر بیزه قورآندا نه دئییب خودا
نه اوچون امرینده عوصیان ائیله‌یک
محبّت عشقیله دولسون جامیمیز
قوی عالمده اولگو اولسون نامیمیز
جان دئینده جان ائشیدک هامیمیز
عالمی بو عشقه حئیران ائیله‌یک ■

یول دَییشیلمز

مرداولان ایگیدین بیر اولار سؤزو
دوز ایش آختارانا یول دَییشیلمز
هر کیمین اورگی گؤزو توخ اولسا
اولار دوز ـ چؤرگی بول ، دَییشیلمز
نجیب زاده مونکور اولماز ائلینه
وورغون اولار گؤلشنینه، گولونه
اؤزگه دیلین قاتماز اصیل دیلینه
ایتیرمز نَسبین دیل دَییشیلمز
اصیل اولان دؤنمز ائلدن ـ اوبادان
یئرلی قوشلار گئتمز یورتدان ـ یوادان
بیزه مثل قالیب آتا ـ بابادان

رسملی، قایدالی ائل دَییشیلمز
وطن فورقتینده، غمینده یانان
اؤزگه‌دیلین دانیشماغا اوتانان
مکتبین نینن ایصالت قانان
هر یئره گئتسه‌ده بیل دَییشیلمز
پولاد یوموشالماز هر یانار اوتدا
یاغیش اولماز هر قارالان بولوددا
قیزیلی باسدیرسان تورپاغین آلتدا
قالسادا هر نئچه ایل دَییشیلمز
بولبول ذوقه گلر ایل باهاریندا
کؤچر گئدر قالماز قشین قاریندا
تیکان گؤیرسه‌ده گول کاناریندا
خوشلاماز تیکانی، گول دَییشیلمز
هر کیم نه خیصلت‌له اولوب آنادان
اونحو ایله گئدر دار ـ ی ـ فنادان
کیم نئجه اؤرگشیب[1] اوّل بنادان
ماحالدی آغلایا، گول دَییشیلمز
بو کؤهنه دونیانین عَجبدیر ایشی
دایانماز هئچ زامان اونون گردیشی
گؤیرده‌ر یای ـ یازی، دوندورار قیشی
فصیللر دَییشیلر یول دَییشیلمز ■

۱ـ اؤرگشیب (اورگشمک) ← اؤیرشمک ← اؤیرشیب

حیمایت ائیله‌یین

آی محبتلی اینسانلار
منه حیمایت ائیله‌یین
قدیر بیلن مئهربانلار
منه حیمایت ائیله‌یین

هر قیش یا باهاریزدا[۱]
دورموشام کانارینیزدا
گؤزوم یوخ دینارینیزدا
منه حیمایت ائیله‌یین
باخمایین گؤلر اوزومه
داریخمیشام اؤز ـ اؤزومه
باور ائیله‌یین سؤزومه
منه حیمایت ائیله‌یین
من بوسیرّی آچاممیرام
یولوم باغلی قاچاممیرام
قفسده‌یم اوچاممیرام
منه حیمایت ائیله‌یین
بیلسه‌نیز اورک داغیمی
غوصّه‌لی ـ غملی چاغیمی
تئز توتاردینیز سورا غیمی
منه حیمایت ائیله‌یین
قلبیمده دیل یاراسی‌وار
گؤزیاشیمدان دواسی‌وار
سیزه بیر ایلتیماسی‌وار
منه حیمایت ائیله‌یین
بعضی ـ بعضی نادان منی
اینجیدیبدی یامان منی

۱ـ باهاریزدا ـ باهارینیزدا

داریخدیریب اینان منی
منه حیمایت ائیله‌یین
آلین منی غم الیندن
وفاسیز هم‌دم الیندن
قدّیم اولوب خم الیندن
منه حیمایت ائیله‌یین
زامانادان یورولموشام
بولانمیشام ـ دورولموشام
دوست نومادان وورولموشام
منه حیمایت ائیله‌یین
آند ایچیرم صداقته
سیزده اولان محبته
گؤز تیکمیشم مودّته
منه حیمایت ائیله‌یین
قلبیمین یوخ طراوتی
کسیب دهریدن اولفتی
کیمه دئییم بو مئحنتی
منه حیمایت ائیله‌یین
منی یاددان چیخارمایین
گلین یادلارا ساتمایین
شاعیرم گؤزدن آتمایین
منه حیمایت ائیله‌یین ■

گنجلیک حسرتی

گؤردوم یول اوستونده قوجا ـ قارینی
بیر اودون شله‌سی وار کؤرگینده
دیزلری تیتره‌ییر قدّی کامان تک
غوصّه‌لر یئر سالیب صاف اؤرگینده
قوجالیق گؤزلرین سالیب چوخورا
گونشین ایشیغی آیدین اؤزونده
آغزیندان چیخاندا او حزین سسی
دویغولار وار محبّتلی سؤزونده
آلدیم شله‌سینی ائندیردیم یئره
اؤزون یولون کانارینا یئتیردی
یاواش ـ یاواش گلیب منیله یولو
بیر آغاجین کؤلگه‌سینده اوتوردو
سوروشدوم آناجان عؤمور اوزونو
نئجه گؤردون‌سن بو گئچن حیاتی
مؤختصر گؤزلرین دیکیب گؤزومه
اوخودو من اوچون نئچه بایاتی
آنلادیم قاری‌نین نه‌دیر جاوابی
گؤزومه ذیلله‌ییب باخان گؤزونو
بیلدیم اورگینده نه غوصّه‌لر وار
نئچه دامجی یاشلار آخان گؤزوندن
سؤزه باشلییاندا تیتره‌دی سسی
توتدو وجودومو بیر دومان کیمی

یاشیل طبیعتلی گوللو چمنلر
سارالدی دئهنیمده بیر خزان کیمی
کاش دئدی گلمه‌یه‌یدیم بئله عالمه
یا کی بو دونیادا بیر داش اولایدیم
قالایدیم چؤللرده گئجه ـ گوندوزو
او سس سیز داغلارا یولداش اولایدیم
بیلسه‌یدیم فلکین بودور آداسی
اینسانی قوجالدیب یولا سالارمیش
هر کیمه شؤهرتلی حیات وئرسه‌ده
آخرده شؤهرتین الدن آلارمیش
بو نئچه کلمه‌ده سؤزو قوتاردی
دولدو گؤزیاشییلا قارینین گؤزو
او ساده کلمه‌لر فیکریمی قاتدی
دوشدو خیالیمه عاصمین سؤزو
اینسان نوبارالیق مئیوه‌لر کیمی
آخری اوجوزدو، اوّلی باها
جاوانلیق حسرتی بئله بیلیرم
بؤلگوده بیر چاتیب گئدایا ـ شاها
سالیر اینسانلاری دوزه ـ یوخوشا
چوخدو بودونیانین آلچاق ـ اوجاسی
گلن گلیب بورا بیر قوناق کیمی
گئتمه‌لیدیر بیرگون جاوان ـ قوجاسی ■

گؤیول اوممـا

گؤیول اوممـا محبّت بو وفاسیز آشینالاردان
باشارسان قیل حذر داییم اوزاق گز بی وفالاردان
محک وور ایمتحان ائیله چتین واختیندا اقوامی
گؤره‌رسن کی چیخار اولماز بو کارسیز اقربالاردان
منی اینجیتدی خار ائتدی بو بی حاصیل تبسّوملر
نه چکدیم بیلمه‌دی هئچ‌کیم بئله گیزلین جفالاردان

کرامت ایسته‌سن آختار تلاش ائیله بیر حاتم تاپ
گؤروب کیملر سخاوت گؤر او مسنده‌سیز گئدالاردان
آییق اولسان سنی دوشمن تحقیر ائیله‌یه بیلمز
آماندی چوخ موواظیب اول یالانچی دوست نؤمالاردان
عوطوفت ، رفعت آختارسان دولان تاپ کامیل اینسانی
یقین ائیله‌کی گؤرسنمز ترحم آشقیالاردان
سالان اینسانی دیردن همان بیهوده صؤحبت‌دیر
تاپار روحون جلا هر واخت اوزاقلاشسان خطالاردان
وورورلار سینه‌یه چوخلار فوتوّت حرفی‌نین داشین
اولوب چوخ فیتنه‌لر ایجاد یالان ایدّعالاردان
اوقدر عصر حاضیرده اولوبدور لوخمه‌لر مخدوش
اودور عیلّت کسر یوخدو بو نفرین و دوعالاردان
ائله رونق تاپیب بعضی مسئله‌لر اوناث ایچره
چتین ایشدیرخلاص اولماق بو درد ـ ی ـ بی دوالاردان
دئییرلر سن‌ده بو بیر عیدّه‌لر تک بی تفاوت اول
گؤروب کیم بیر ثمر آخر، بو بی ائعتنالاردان
دوشنده یادووا هر دم منیم بو پوزقون احوالیم
خبر توتسان ملالیمدان سوروش باد صبالاردان ■

تورپاق حسرتی

هر یئرده اولسام‌دا چیخماز یادیمدان
او آنا تورپاغین حسرتینده‌یم
اینسانا روح وئرن کؤنول اوخشایان
او گوللو یایلاغین حسرتینده‌یم
گؤزوم قوروماییر سوزن گؤزیاشدان
وطن عشقی آلیب عقلیمی باشدان
حزین ـ حزین آخان چؤلدن ـ یاماجدان
او سَرین بولاغین حسرتینده‌یم
باهار فصلی آچان گولون چیچگین
قیشدا یاغان سویوق قارین ، کؤلگین
ایستی کورسولرین، ایلی چؤره‌گین
اوتندیر ـ اوجاغین حسرتینده‌یم
اؤنودا بیلمیرم گئچن دؤورانی
مچیددن اوجالان ، صوبحون اذانی
صوبح شیرین یوخودا خوروزون بانی
او سسه دورماغین حسرتینده‌یم
کولکلی داغلارین، یاشیل دره‌نین
یازدا زمیلرده بیتن تره‌نین
نئهره‌ده چالخانان دادلی کره‌نین
او سوتون، قایماغین حسرتینده‌یم

املیک قوزولارین آلتی‌سی ـ بنشی
دورنانین قانادی بولبولون دوشو
تزه ایل گلنده بایرام گؤروشو
او گلن قوناغین حسرتینده‌یم
فیکریم هر دم گئدیر اوردا دولانیر
آخان چایلار دا دورولور، بولانیر
یاواش ـ یاواش قار اریییر، سولانیر
او بایرام قاباغین، حسرتینده‌یم
سئیریدن یورولوب گونش باتاندا
قارانلیقلار کایناتی توتاندا
گئجه‌لر آی چیخار ائللر یاتاندا
او یئرده اولماغین حسرتینده‌یم
گؤزل‌دیر ائلیمین تویو ، بایرامی
کؤسنلر ، چون اوندا ، باریشار هامی
باجادان گیزلینجه بایرام آخشامی
او شالی سالماغین حسرتینده‌یم
یای قورتاریب گؤزلر فصلی گئچنده
بیر قیزا، اوغلانا شیرنی ایچنده
بو ائلدن او ائله گلین کؤچنده
او تویا باخماغین حسرتینده‌یم ■

آیریلیق جیغیری

آیریلیغین غمی سالیب ذئهینمه
بیر نئچه یول، نئچه جیغیر وطنیم
هر گون دوروب قلبیمین آیناسیندا
باخیر منه فاغیر ـ فاغیر وطنیم
گیزلننده دوماندا چنده داغلار
گؤزل‌لشیر بیر آزدا سنده داغلار
دوشسه بورانلاردان کمنده داغلار
هارایینا منی چاغیر وطنیم
گؤزل‌دیر هر فصلین، قیشین، باهارین
ساوالان ـ سهندین، باغرو داغلارین

ایلدن ایله آرتیر محصولون وارین
گؤیوندن برکت یاغیر وطنیم
تعریفین، شؤهرتین هر یانی آلیب
جاوانشیر ، بابکدن سؤیله‌لر قالیب
یاغی دوشمنلرین قورخویا سالیب
آی ایگیت ائللری آغیر وطنیم
سنین توربتین‌دیر داماردا قانیم
تبریزیم، أهریم، آذربایجانیم
اردبیل، مئشگینیم، قیزیل موغانیم
گؤزل آنام ، آی خوش اوغور وطنیم
نبی‌نین آرخاسی قوچاق هجردن
ستار خانین یاراتدیغی ظفردن
تاریخ بویو قوچ اوغلانلار بئجردن
قهرمان ایگیتلر دوغور وطنیم
تماشادیر ایکی داغلار آراسی
گوللو یایلاغلارین عطری ، لالاسی
دوغان قویونلارین سودو ، بالاسی
بو قلبیمه شنلیک یاغیر وطنیم
من سنه وورغونام ، اولسامدا هاردا
هر مکاندا هر یئرده هر دیاردا
بولودلار چاخناشیب یاغسا باهاردا
سارامیزی سئللر بوغور وطنیم ■

ایکی یولداش

راست گلدیک بیر یاشیل دوزده
عبدول منه ، من عبدوله
شاد اولدوق هر ایکیمیزده
عبدول منه ، من عبدوله
بیر یاندا زامان بولاغی
یاشیل داغلارین آیاغی

ایکیمیزده اولدوق ساغی
عبدول منه ، من عبدوله
عبدول ایله دوشدو ساواش
عبدول منه آتدی بیر داش
نه یئییبسن تورشولو آش
عبدول منه ، من عبدوله
عبدولون آینینده کتان
دئدیم خجالت چک اوتان
الیمه کئچدی تای دوتان
عبدول منه ، من عبدوله
عبدولو قوودوم یاماجا
عبدول جاوان من بیر قوجا
الیمی آتدیم آغاجا
عبدول منه ، من عبدوله
عبدول ایله عؤمرومده من
ساواشمادیم اینانماسن
هر ایکیمیز قدیر بیلن
عبدول منه ، من عبدوله
اوجا ـ اوجا داغلار گئچدیک
یاشیل چمنده آیلشدیک
گئچنلردن صوحبت آشدیق
عبدول منه ، من عبدوله

هر بوداقدا بیر گول گؤردوک
ال اوزادیب بیرین دردیک
همان گولدن هدیه وئردیک
عبدول منه ، من عبدوله
داغ باشیندان دومان گئچدی
نه تئز بئله زامان گئچدی
آرامیزدان گومان گئچدی
عبدول منه ، من عبدوله
آخاندا بو گؤزوم یاشی
عبدول ایدی غم یولداشی
جان دئییردیک هر سؤز باشی
عبدول منه ، من عبدوله
فلک آیری سالدی بیزی
داریخمیشام سؤزون دوزو
گؤرمه‌دیک بیر ـ بیریمیزی
عبدول منه ، من عبدوله
عبدول کیمی گؤزل اینسان
گؤره‌بیلمز بیرده دووران
اولموشودوق چوخ مئهربان
عبدول منه ، من عبدوله
یولوموزو کتدن سالدیق
چوخ عبدولو خبر آلدیق

گؤرنمه‌دیک حسرت قالدیق
عبدول منه ، من عبدوله
چوخ وئره‌ردیم زحمت اونا
مکان اولسون جنت اونا
من اوخودوم رحمت اونا
عبدول منه ، من عبدوله
عبدول اوجا بیر داغ کیمی
گئتدی آلدن قوناق کیمی
اولموشودوق دایاغ کیمی
عبدول منه ، من عبدوله
عبدولومون گؤزل آدی
هر بیر زامان یادیمدادی
تانیتدیردیق دوستو یادی
عبدول منه ، من عبدوله
باخمیر فلک بو گؤز یاشا
شانلی گونوم یئتیر باشا
بیرده یوخ گومان گؤروشه
عبدول منه ، من عبدوله
عبدول‌ایله یاناشاردیق
یاخشی مئهربان یاشاردیق
هردن‌ده بیر ساتاشاردیق
عبدول منه ، من عبدوله ■

یالان دیللر الیندن

جانیم یئتیشیب‌دیر دیلیمه غملر الیندن
قالدیم نه گونه چرخ ـ ی ـ جفا پرور الیندن
من بو فلکه نئیله میشم منحنته سالدی
ایندی نه جفالر چکیرم کیفر الیندن
آخدی گؤزومون یاشی اولوبدور اوزه جاری
ایسلاندی عؤذاریم گئنه اشک‌تر الیندن
افغانه گلر گؤرسه خزان فصلینی آغلار
بولبول کی ترنم ائیله‌ر گوللر الیندن
بولبول کیمی آخرده خزان اولدو باهاریم
سولدو چمنیم فیرقه ـ ی ـ نامردلر الیندن
همیشه آنا تورپاغمین قدرینی بیللم
روشد ائتمیشم آخر بو گؤزل مادر الیندن
عؤمرومده قناعتله اولوب امر معاشیم
بیزارم او ایصراف ائله‌ین کسلر الیندن
بوینومدا دئییل بیر نفرین دئینی‌ده حتّا
پاکم او جهتدن بئله درد ـ ی ـ سر الیندن
آللاه دا بیلیر هرنه شوکر ائیله میشم من
کافر دئییلم وئردیگی نئعمتلر الیندن

اینسانه وطن ، بیر آناتک مینتی وار دیر
چون داییم ایصالت گؤرونوب بهتر الیندن
هئچ نحویله اؤز موطنیمی ترک ائله مزدیم
قاچدیم قوتارام اهل خطا و شر الیندن
احبابه اولان خیدمتیمیز ذیلّته دوندو
اوظاهری خوش باطنی کافرلر الیندن
غفلتده اولان دوستلارا بیگانه تانیندیق
بیر عده یالاندان دانیشان دیللر الیندن
تشویق ائله‌ینلر بیزی تحریف ائله‌ییبلر
عاقل حذر ائیله‌ر بئله یاورلر الیندن
مندن بو سؤزو ساخلا وصیت کیمی یاددا
بو جوملەنی آل بیر آغا تک نوکر الیندن
بی عورضه جماعتله گئدیب همنشین اولما
عاقیل‌لری تاپ قدرینی بیل اؤپ هر الیندن
آللانما ، اوتعظیم ائدن اینسانلارا اویما
قاچ اوزده ایرادت ائله‌ین کسلر الیندن
باطن‌لری یوخدو او کی بعضی گولر اوز وار
ائولر ییخلیب اوزده گولن ، اوزلر الیندن
چوخلار بوطریقیله تباه اولدو ییخیلدی
گیزلینجه خیانت ائله‌ین اللر الیندن
آللاندی جاهانین زرو تزویرینه هر کیم
آخرده هلاک اولدو بوسیم و زر الیندن■

حئیدربابا

حئیدربابا بیر گون ایشین اولماسا
سال یولووو اوردان بیزیم آلماسا
داریخما چوخ ایگیتلرین قالماسا
بیزیمده او قدیم گوللر سولوبدو
گول یئرینه چاخیر ـ تیکان دولوبدو
حئیدربابا دییشیلیب زامانلار
یاخشیلار گئدیبدی ، قالیب یامانلار
گول یئرینده بوی آتیبدی تیکانلار
آچان گوللر نه تئز بئله سارالدی
ترلانلارین یئرین چؤلده سار آلدی
نئجولدو[1] ناموسلو عارلی کیشیلر
حیالی قادینلار، کارلی کیشیلر
اتحتراملی هم ووقارلی کیشیلر
بعضی‌لرین گؤررَم هردن یوخودا
سیمالاری یادیمدادیر چوخودا
پلی‌بابا، شوکور، قهرمان کیشی
مشد احد ، مشد حاجی مئهربان کیشی
عیبادوللاه ، درویش هم چوبان کیشی
دوراردیلار نامازا بان سسینه
علی شیرین دیلین اذان سسینه
کالبا اژدر ، هاشم ، حاجی شیخ علی

۱ـ نئجولدو : نئجه اولدو

ایبیش عمی ، مشه موسا ، مشدعلی
خوداشوکور هم سخاوت ، سیف‌علی
هامی‌لیغا چوخ دؤزردی زحمته
قالمادی هئچ بیری گئتدی رحمته
نوبارین ، قونچانین قدری قیمتی
او فاطما قاری‌نین سؤزو صوحبتی
فیروزه ننه‌نین دوز محبتی
چوخ شیریندی آغزیمداکی دادیمدان
اؤلسمده هئچ چیخماز منیم یادیمدان
سونا ننه بیر مئهربان قاریدی
او طوبویلا بیر دوورده‌ده واریدی
هامی اونون حؤرمتین ساخلاریدی[1]
شیرین بی‌بی هاردا منی گؤره‌ردی
بئش اون دنه شکر پنیر وئره‌ردی
ایبیش عمی مچیدده پیچ قالاردی
علی دایی سماورین سالاردی
مشه موسا توزتورپاغین آلاردی
مچیدی ساخلاماق اونون ایشیدی
او رحمتلیک ایمانلی بیر کیشیدی
من بیلنی نه یاخشیدی او واختلار
بیچین اولجاق ایتیلردی اوراخلار

۱ـ ساخلاریدی: ساخلاپاردی

کریم عم‌یه[1] ، ساتاشاردی اوشاقلار
اوشاقلاری قاباغینا قاتاردی
اؤلدو بو دونیادان اؤزو قوتاردی
الان قالیر اوچ دؤرت نفر اولاردان
مش غیبعلی ، کالبا حجت ، باقرخان
حئیف اولا هامی‌سی کؤچدولر بوردان
اؤلن اؤلدو ، قوناق گئتدی ریضوانا
قالانی‌دا کؤچدو گئتدی طئهرانا
کالباحسین او کتده تک قالیبدی
غم غوصّه‌لر اونو تنگه سالیبدی
کسالتی توختاقلیغین آلیبدی
هر دم اونو واخت اولسا یادا ائیله‌رم
شعر اوخویوب اورگین شاد ائیله‌رم
حئیدربابا آغاردی غمدن باشیم
تک قویدولار منی یار و یولداشیم
عبث‌یئره آخمیر یوزه گؤز یاشیم
گؤرمورم باخاندا سولونان ساغا
گئدیب قاریشدیلار قارا تورپاغا
حئیدربابا من ده بوردا داریخدیم
هئچ بیلمه‌دیم بعضی ایشده کاریخدیم
دیینمیرم وطندن نییه چیخدیم
هر سؤزو دئمزلر خلقین ایچینده
سؤز وار گرک قالا خولقین ایچینده ■

۱ـ عم‌یه: عمی‌یه

غملی سینه

دوستلار محبتی چؤکوب قلبیمه
بو غملی سینه‌مده یارام وار منیم
اوره‌گیمده وطن عشقی اولماسا
یوخسا نه درمان نه چارام وار منیم
طبیعت روخصتین وئرسه‌لر منه
بولوت تک یاغارام اوچای ـ چمنه

یوز ایل بو دونیادا قالسامدا گئنه
نه کدر نه غمله آرام وار منیم
سیر داشیم داغلار دیر اویلاغیم چؤللر
دنیزلردن آسن اوحزین یئللر
سرا داش گؤلونه تؤکولن سئللر
او درین گؤللرده سونام وار منیم
شفقین قوینوندا گون باتان چاغی
گؤز یاشی تک آخیر دامجی بولاغی
گؤنئیلر قاباغی ، کاوارلیق داغی
شور گؤللردن باشقا هارام وار منیم
گؤیلره زیللنیر باهارین سسی
چؤللری بوروین ایستی نفسی
گؤی دؤشون ، قجلین گوللو سینه‌سی
نه قدری دونیادا وارام، وار، منیم
دومانلی داغلارین باشیندا دوردوم
دوماندان اؤزومه بیر خیمه قوردوم
بوش قالان او گؤزل وطنیم ـ یوردوم
غمیندن آینیمده قارام وار منیم
سلام، من اویمارام شؤهرته آدا
وطن عشقیله یاشارام دونیادا
مینلر سارا کیمی بو ائل اوبادا
خان چوبان ایتیرمیش سارام وار منیم ■

دؤندوم کؤزه

اورگیمین دردین غم دفترینده
هئی دئدیم ، هئی دئدیم یازا بیلمه‌دیم
قلبیمین حسرتین آرزولو سؤزون
نه ایش گؤردوم آخر پوزا بیلمه‌دیم
وطن غریبیئم همیشه هرآن
توتوب خیالیمی کدرلی بوران
چوخ ایلتماس ائتدیم باخمادی دوران
بو مئحنته ، غمه دؤزه بیلمه‌دیم
خزانلی بختیمین سون باهاریندا
قالمیشام آرزیمین اینتیظاریندا

شپه‌لی دنیزین دالغالاریندا
شفق تک یورولدوم اوزه بیلمه‌دیم
هردن آخدیم چؤله آخان چای کیمی
قاریشدیم ائللره بیر هارای کیمی
آخر اولدوم کؤهنه‌لمیش سرای کیمی
بلشدیم تورپاغا ـ توزا ، بیلمه‌دیم
فلکین جوروندان اولموشام خسته
سانکی یورقون قوشام دمیر قفسده
نئیله‌دیم فلکه ، دوشمنه ، دوستا
دوشدوم بو مئحنتلی سؤزه بیلمه‌دیم
اولارکی وار گونده منه باخدیلار
دار گونومده باخدیم گؤردوم یوخدولار
بیلمزیدیم قلبیمه بیر اوخدولار
آللاندیم هر گولر اوزه ، بیلمه‌دیم
دوراندا قارشیمدا او قارلی داغلار
فلکدن قوجامان ووقارلی داغلار
ذیروه‌لردن آخان سرین بولاغلار
قاریشاندا کور ـ آرازا ، بیلمه‌دیم
آذر اولادییام سلام‌دیر آدیم
قالدی اوره‌گیمده هاراییم ـ دادیم
آخر حسرت ـ آرزو اودوندا یاندیم
آلوولاندیم دؤندوم کؤزه ، بیلمه‌دیم ■

سئویر اوره‌گیم

گؤزللرین سارایيندا ، سایيندا
بیر ادیلی یاری سئویر اوره‌گیم
یولوم دوشسه گولشنلرین سئیرینه
باغچالاری ـ باری سئویر اوره‌گیم
اؤلکه میزین قار ـ کؤلکلی قیشیندا
بیر دورئیدیم قارلی داغلار باشیندا
اوجا ـ اوجا یاماجلارین دؤشونده
یازا قالان قاری سئویر اوره‌گیم
اؤز آنا یوردومون شاعیر اوغلویام
هارا گئدسم گئنه او تورپاقلییام

بیر دوز عشقه ـ محبّته باغلییام
نه ثروتی ، واری سئویر اوره‌گیم
دوشسه‌ده یولوم هر غوربت ائلینه
رغبتیم یوخ مکتبینه دیلینه
نه ایشیم وار چمنینه چؤلونه
اؤز اؤلکه‌مده خاری سئویر اوره‌گیم
وطنیمین تأثیری وار آدیمدا
«اثر قویوب روحومدا هر زادیمدا »
دیل آچاندان بو ذئهنیمده یادیمدا
نقش اولان دییاری سئویر اوره‌گیم
گؤیرنده یازدا دوزلر دولایلار
بیر گزئبدیم هر هفته‌لر هر آیلار
بولودلار آغلاشیب ، جوشاندا چایلار
یام ـ یاشیل باهاری سئویر اوره‌گیم
قونچالاری ، تزه آچان گوللری
سونبوللری داراخلییان یئللری
گؤلشنلرده اوخویان بولبوللری
کهلیکلری، ساری سئویر اوره‌گیم
وطن گاه آغلادار ، گاه‌دا گولدوره‌ر
نامرد اولان آخر اؤزون بیلدیره‌ر
سلام اؤلمه‌سه‌ده غوربت اؤلدوره‌ر
وطن سئوه‌ر شعری ، سئویر اوره‌گیم ■

اؤرگشمیشم[1]

چون دؤزموشم همیشه بو چرخین جفاسینا
اؤرگشمیشم جفاده اولان مین بلا سینا
جورائیله‌مک قوجا فلکین خیصلتینده‌دیر
یوخ رحمی هئچ، نه اؤزگه‌سینه ، آشیناسینا
قیلما طبابت، ائتمه اؤزون خسته ائی‌طبیب
نئیله‌ر دوا بو دهریده غم موبتلاسینا
اهل زامانه‌دن اورگیم شانه ـ شانه‌دیر
درد اهلی بیلر باخسا بو قلبیم یاراسینا
جور زمانه‌دن او قدر جانه دویموشام
عؤمرون همیشه مونتظیرم اینتهاسینا
خاطیرلارام منیله رفاقت ائدنلری
رجعت ائدیبدی چوخلاری بقا سراسینا
تک قالسام‌دا بو دارالارشاد اردبیلده
اؤرگشمیشم بو آلماسین آب و هاواسینا
اولدوم علیل و گوشه نشین آخر عؤمروده
یوخ رغبتیم خولاصه بو عؤمرون بقاسینا

۱ـ اؤرگشمیشم : اؤیرشمیشم

بس‌کی همیشه یالواریرام قورتارام بیرگون
باخمیر اَجلده بو دیلیمین ایلتماسینا
غرق گوناه و معصیتم ، چاره یوخ منه
گؤزتیکمیشم بو وصفیله ربین عطاسینا
آختاردیم هر یئری ولی هرگیز تاپانمادیم
چوخ ماراقلییام اینسانلارین بی‌ریاسینا
هر کیمسه‌یه جاهاندا اگر خیدمت ائیله‌سن
آخرده بیل گرک دؤزه‌سن هر بلاسینا
غم بسترینده بس‌کی گیریفتار مئحنتم
آغلار گؤزومدو داییمی دردیم دواسینا
اینسان نه قدر قالسا یقین چوخلاشار گوناه
باخ بیر اینانماسان عملین موحتواسینا
گاه آغلادار بیر عیده‌لری، گاه‌دا گولدوره‌ر
یئرلی‌دی گؤلمک بو فلکین هر اداسینا
اوغلو آتایا ، قارداشی قارداشا چوخ گؤره‌ر!
عیبرتله قیل نظر فلکین ماجراسینا
سالیم وجودوملا بئله بیر ساده عؤمرومون
شوکر ائیله‌میشم داییمی صوبح و مساسینا
گر ایسته‌سن ملالووو دوستلار بیله ، سلام
یاز وئر بو شرح حالیوی صوبحون صباسینا
بو طبع شعری من بئله آسان قازانمادیم
وئردیم جاوانلیق عؤمرومو ، عشقین باهاسینا ■

دوستاق سؤز

چوخ سؤزومو یازانمیرام
دوستاق اولوب اورگیمده
قالانیبدی قایا کیمی
بیر داغ اولوب اورگیمده
هر سؤزوم اولدو گیزله‌دیب
داییم اورکده ساخلادیم

ساکت اولوب بیر گوشه‌ده
غم دیزیمی قوجاقلادیم
چون دولاشیبدی بوینوما
بو کندیری آچام گرک
آتام بو پاره دفتری
بیر طرفه قاچام گرک
همیشه حق سؤز آجیدیر
آجینی‌دا یئمک اولمور
چوخدو اورک سؤزوم ، ولی
هر سؤزوده دئمک اولمور
جومله خولاصه یاخشی‌دیر
گرک سؤزو اوزاتماییم
سؤز منی داردا بوغسادا
قوی سسیمی چیخارتماییم
گئتدی طراوتیم منیم
سارالمیشام خزان کیمی
قلبیمی حسرت بورویوب
داغ باشیندا دومان کیمی
بو دور ایشی زامانانین
تیکانی یوخ ، آفت گوله‌دیر
قارغالار آرخایین گزیر
قفس کی وار ، بولبوله‌دیر

موره نه‌وار پلنگیلر؟
اولسا دوچار نخجیره
تولکولرین نه غوصّه‌سی
چکسه‌لر شیری زنجیره
نفسیم ازل گوندن ائله
کج ایشلری خوشلامایبر
من فلکی بوشلاییرام
فلک منی بوشلامایبر
بعضی اوزه گولنلریم
دالدا خیانت ائیله‌دی
یاخشیلیق ائتدیم هر کیمه
دوندو عداوت ائیله‌دی
اینسان اؤلنده آغلاشار
غمینده سایریلار بیر گون
مینه‌ر اجل ناقه سینه
ائویندن آیریلار بیر گون
اپنسانا باقیاتیدن
قالسا نیشانا یاخشی‌دیر
دیمه‌سه درده هر بشر
اود توتا یانا یاخشی‌دیر
عاغیل‌سیزی خوشلار هامی
رسمی بو دور جماعتین

دوستون آزالسا هر قدر
بیل‌کی چوخالدی حیکمتین
عاغلی کساد اولان نه‌دن
میلّت ایچین عزیز اولور
کارسیز اولان جماعتین
دیللری بس‌کی تیز اولور
عاریف ایشاره‌دن بیلر
روک دئمگیم گوناه اولور
داییمی بد عمللرین
آخری افتضاح اولور
ایندیکی بیلمه‌ینلرین
وار دیلی مئتر اوزونلوغا
تکلیفی چوخدو عاقیلین
وور اؤزووو جونونلوغا
هاردا سوروشسان حالیمی
قورخما چاتار قولاغیما
عازیم مولک ـ ی ـ غوربتم
دوشمه منیم سوراغیما
قالار یادیمدا اؤلکه‌مین
چئشمه‌سی ، سرین سولاری
اؤلونجه خاطیریمده‌دیر
خاطیره‌سی ، آرزولاری ■

یاشلی داغلار

دیلیزکی یوخدور سوروشام[1]
نئچه اولور یاشیز داغلار
اولما سیزده غم چکیبسیز
آغاریبدی باشیز داغلار
چکیلنده یاز دومانی
گؤزل‌لشیر هر بیر یانی
سالیر مئحنته اینسانی
قار یاغاندا قیشیز داغلار
قلبیمه غملر دولاندا
خزاندا گوللر سولاندا
پاییز فصلی تک قالاندا

۱ـ یاشیز، باشیز، قیشیز، یولداشیز، دوشوز، چؤللریز، آییلمه‌دیز، ایشیز، داشیز، پنشه‌ز ـ بو کلمه‌لر موحاویرده دیلینیز، ایشله‌نیر، بیلدیگنیز کیمی اونلاری ایستاندارد شکیلده بئله یازمالییق : یاشینیز، باشینیز، قیشینیز، یولدا شینیز، دوشونوزه چؤللرینیز، آییلمه‌دینیز، ایشینیز، داشینیز، پنشه‌نیز

اولایدیم یولداشیز داغلار
قیشدا اوتای بو تایلاری
قار کولک‌دی دولایلاری
باهار فصلی یاز آیلاری
گوللو اولور دؤشوز داغلار
بلکه قیسمت اولا بیزده
بیرگون گزک چؤللریزده
آریین قار سینه‌نیزده
گؤزدن آخار یاشیز داغلار
بیر سؤز آچین زامانلاردان
او گؤردوگوز اینسانلاردان
آییلمه‌دیز توفانلاردان
حئیرتلی دیر ایشیز داغلار
اؤروشوز[1] جنّت باغی‌دیر
کؤنلوم اونون قوناغی‌دیر
مارالاریین یاتاغی‌دیر
سینه‌نیزده داشیز داغلار
اورکده آه ـ ی ـ سردیمی
یازانمادیم بو دردیمی
سیزین‌ده بو سلام کیمی
غم یئمکدیر پنشه‌ز داغلار ■

۱ـ اؤروش : کؤشن، صحرا

آنلاماز

وار نه‌قدر اهل ـ ی ـ ریا ، شانسدان
دیک گلیر هر یئرده منه توش اولور
خیدمتیوی درک ائله‌ییب ، آنلاماز
ساخلاماز هئچ یاددا ، فراموش اولور
واردی بیر عیده اؤزو اهل ـ ی ـ کلام
ایشلری عیش ـ ی ـ عیشرتدی صوبح و شام
داییم مؤنکوردو ، صلات ، صیام
ماه موحرمده سیه پوش اولور
ازبریدی دیلده حسینین آدی
سرور و مولاسی علی اوولادی

غئیبت و بؤهتانا ، ولی اوستادی
حق دئییب ـ دانیشماغاخاموش اولور
قلبی اولوب هرزه علف یورت کیمی
جامعه‌ده خلقه باروت کیمی
مال یتیمه داراشیر قورت کیمی
مسجیده گلجک ولی بایقوش اولور
مال ییغیب هاردان بو پلید و خبیث
ظاهیری حاتم ولی قلبن خسیس
عئیب ائیله‌مز هر عملی یاخشی ـ پیس
ثروت اونون عئیبینه سر پوش اولور
مال حرامه چون اولوبدور جری
تولکو کیمی باتیب قانا دیشلری
بس کی تقلّوبدو تمام ایشلری
تووولاماغا میلّتی ، باهوش اولور
هر کیم حلال مالیندان انحسان وئره
یا فقرانین غم و دردین گؤره
عالم عوقباده آلار تذکیره
وادی جنتده قدح نوش اولور
من دئمیرم،راویدی قورآن داداش
اولماز حرام مالیندان انحسان داداش
اینجیمه مندن سنه قوربان داداش
عئیبی بو دور جامعه مخدوش اولور ■

آنلاماز

وار نه‌قدر اهل ـ ی ـ ریا ، شانسدان
دیک گلیر هر یئرده منه توش اولور
خیدمتیوی درک ائله‌ییب ، آنلاماز
ساخلاماز هئچ یاددا ، فراموش اولور
واردی بیر عیده اؤزو اهل ـ ی ـ کلام
ایشلری عیش ـ ی ـ عیشرتدی صوبح و شام
داییم مونکوردو ، صلات ، صیام
ماه موحرمده سیه پوش اولور
ازبریدی دیلده حسینین آدی
سرور و مولاسی علی اوولادی

غئیبت و بؤهتانا ، ولی اوستادی
حق دئییب ـ دانیشماغاخاموش اولور
قلبی اولوب هرزه علف یورت کیمی
جامعه‌ده خلقه باروت کیمی
مال یتیمه داراشیر قورت کیمی
مسجیده گلجک ولی بایقوش اولور
مال ییغیب هاردان بو پلید و خبیث
ظاهیری حاتم ولی قلبن خسیس
عئیب ائیله‌مز هر عملی یاخشی ـ پیس
ثروت اونون عئیبینه سر پوش اولور
مال حرامه چون اولوبدور جری
تولکو کیمی باتیب قانا دیشلری
بس کی تقلّوبدو تمام ایشلری
توولاماغا میلّتی ، باهوش اولور
هر کیم حلال مالیندان انحسان وئره
یا فقرانین غم و دردین گؤره
عالم عوقباده آلار تذکیره
وادی جنتده قدح نوش اولور
من دئمیرم،راویدی قورآن داداش
اولماز حرام مالیندان انحسان داداش
اینجیمه مندن سنه قوربان داداش
عئیبی بو دور جامعه مخدوش اولور ■

تک آغاج

بیر تک آغاج کیمی یالقیز صحرادا قالمیشام
زورق میثالی دالغالی دریادا قالمیشام
جور زامانه بر هم ائدیب تارو پودومو
گؤرمور اورکده کیمسه منیم آه و دودومو
ائتمیش ایحاطه آتش ـ ی ـ حسرت وجودومو
همواره دؤزموش‌بئله بیداده قالمیشام
من بیر مودّت عاشقییم، جبر خسته‌سی
محزون ائدیب اورکده منی ناله‌مین‌سسی
موحتاجی‌دیر بیر جورعه‌یه اومیدیم ریشه‌سی
آللانمیشام سارابا بو ماواده قالمیشام
حسرتده‌یم مودام منه بیر همزبان اولا
سیراب ائدن بو ریشه‌می بیر باغبان اولا
بیر گون بو بزم غمده منه میهمان اولا
بو حینیده سالا منی بیر یاده ، قالمیشام
بو چشم اشکباریله، بو سوزوآهیله
ائی کاش بیر یانانیم اولا بو مراحیله
گردابیدن چکه منی بیر امن ساحیله
گؤز تیکمیشم بو لحظه‌ده ایمداده قالمیشام
داییم اؤرکده غملریله اولموش اولفتیم
یوخ کایناته ، ذرهٔ بو گون مئیل و رغبتیم
زیندانده‌ی بو روحیّه‌مه اؤز کونج ـ ی ـ خلوتیم
بیلمه‌م سبب نه‌دیر بئله دونیاده قالمیشام ■

اردبیل زلزله‌سی

گؤزلریم یولدادیر قولاغیم سسده
ایندی‌ده گزیرم ایتن بالامی
توفانلار الیمدن آلدی آپاردی
آرزولو قلبیمده بیتن بالامی
آییردی زلزله مندن ائلیمی

خزان ووردو آچیلمامیش گولومو
نئجه دئییم، کیمه بو نیسکیلیمی
قان اولوبدور اوزه آخان گؤز یاشیم
هانی منیم قونشولاریم ، قارداشیم
قالدی تورپاق آلتدا اوچ نفر بالام
بیری یولدا اولدو جان بئسنر بالام
ائتدیلر ابدی بیر سفر بالام
بو فلکین غم ـ غوصه‌سی چوخوموش
گؤزن دئییر هیچ کندیمیز یوخوموش
آی ساوالان اورگیوی داغلا سن
آغ باشیوا گتیر قارا باغلا سن
من اوخشاما دئییم بیر آز آغلا سن
یا سن اوخشا من آغلاییم‌های دئییم
الدن گئدن ائللریمه وای دئییم
آی ساوالان باغ بوستانین نئجولدو
ویله دره‌ن گولیستانین نئجولدو
وره نیاب، ارجیستانین نئجولدو
نییه قالخمیر اوجاغیوین توستوسو
بس نئجولدو یاز گونووون ایستی‌سی
آلداشین، آتشگاه، بینه‌مار کندی
تورپاقلاری باشیمیزا آلندی
کهر آلان، آلواریس، یامچی، ویندی

یوردوموزو ویران ائتدی زلزله
هر بیرینده یوز قان ائتدی زلزله
اندرآب، پیر آلقر، بنؤوشه دره
قالدیلار خرابه شیران، تجره
قلبیمی یاندیریر بو بیر منظره
یئرله‌گؤی آغلاییر باتیبلار یاسا
دام ـ دیواری اوچوب باتان آلماسا
داغلاریمیز آغ دومانا بویاندی
بیر گون آندا ائلیمیز اود توتدو یاندی
دیکسینیب یوخودان نئجه اویاندی
جومعه فراغته چاتان بالالار
خوصوصن بئشیکده یاتان بالالار
بیر اولا قارانلیقلار قورتارا
گون چیخا ظولمتین باغرینی یارا
بیر یئل آسه غم دومانین آپارا
اگر مین ایل باهار اولا، باد اولا
چتین بیرده غملی گونلوم شاد اولا
ساوالان داغی‌نین غملی چاغیندا
قالمیشیق قار بوران سیل قاباغیندا
باتان یوردوموزون بوش بوجاغیندا
شرفلی اینسانلار بیزی یاد ائیله‌ر
اوچان بینالاری تئز آباد ائیله‌ر ■

دونیادا

بو بینوا کاسیبلارین کیم اولدو یاری دونیادا
فیشار ـ ی ـ قبریدن قاباق، چکیر فیشاری دونیادا
همیشه‌لیک خزان‌دیر، کاسیب باهاری دونیادا
گرک تحمّول ائیله‌سین شرار ناری دونیادا
وجودو غرق‌دیر تمام، مضیقه‌ده، تلاش اوچون
گئجه ـ گونوز فیکرده‌دیر تهیه ـ ی ـ معاش اوچون

گرکدی قان‌ترین تؤکه بیر لوخمه لاواش اوچون
دؤیون قارین تاپانمایبر اونودا باری دونیادا
جناب میرزه قونشوموز دونن قاییتدی مکّه‌دن
گئدیبدی کعبه‌یه، دؤنوب اولان قالان عقیده‌دن
حوقوق حقی وئرمه‌ییب، یئییب یوغونویوب بدن
بس کی حرام مئیل ائدیب شامی ناهاری دونیادا
زامان تحوّل ائیله‌ییب بیلنمیرم نه عیلّته
کمال و عقل و منطقین، یوخ ارزشی جماعته
لباس و مال و مومکینات دلیل اولوب شرافته
فقیر و بی بضاعتین یوخ اعتباری دونیادا
بو آز زاماندا عؤمرووو گئچیرتمه خاب غفلته
بصیرتیله قیل نظر تحوّلات حیکمته
آلینده وار ، کؤمکچی اول نیازمند میلّته
آچیق الین، سخاوتین ، وار ایفتخاری دونیادا
منیم بو بیر کلامیمه بیر آزجا دیقت ائیله‌یین
الیزده مومکن اولسا گر ، گلین عینایت ائیله‌یین
گؤرون کیمین نیازی وار اونا حیمایت ائیله‌یین
گلن قویوب گئدر بیر گون بو قدری واری دونیادا
گرکدی مؤحکم ائیله‌یک سلام عشق پایه‌سین
چوخ ائتمه شعر یازماغین سن عاریفه گیلایه‌سین
ایلاهی سن کم ائیلمه حقیقی دوست سایه‌سین
بئلنچی ساده شاعیرین وار ایفتخاری دونیادا ■

چیچکلی باهار

نه یاخشی گوللو، چیچکلی باهاریمیز واریدی
صفالی گولشنیمیز، لاله‌زاریمیز واریدی
اوخوردو بولبولوموز خوش ترانه گولشنده
بئهشته اوخشار اولان بیر دیباریمیز واریدی
آچاردی باغلاریمیزدا چیچک، گوله‌ردی چمن
نظاره‌سینده دل ـ ی ـ بیقراریمیز واریدی
یاشاردیق عیزّتیله قلبیمیزده مئهر و شعف
موحیطیمیزده نه خوش همجواریمیز واریدی

ائده‌ردیک عرض ـ ی ـ ادب هر جاوان ـ قوجا کیشی‌یه
بیزیمده خلق آرا چوخ ائعتباریمیز واریدی
بؤیوک کیچیک بیلینردی قبیله‌میزده بیزیم
یاشاییشیمیز طرزینده ووقاریمیز واریدی
گئده‌ردی بیر ـ بیرینه خئیر و شرده میلّتیمیز
همان موعاشیرته ایفتخاریمیز واریدی
دوراردیلار قوجالار صوبح نامازا، بان سسینه
عجب عؤمر ائتمه‌لی خوش روزگاریمیز واریدی
گؤره‌نده بیر نفر آشوفته قونشوموزدا اگر
مرارتینده غم بیشوماریمیز واریدی
گؤره‌نده حال اینحراف و ایبتیلاده بیرین
نصیحت ائیله‌مگه ایختیاریمیز واریدی
نه قدری شور چؤرک اؤزسفره‌میزده حاضیریدی
نه قلب سکته‌سی نه قان فیشاریمیز واریدی
ییغاردی کهلیک اوتون چای قویا قاری ننه‌میز
ایچنده ایتردی هر آزاریمیز واریدی
همیشه قانئع ایدیک بیز همان یاوان چؤرگه
مگر او دوره بو قدر آه و زاریمیز واریدی
ائدردیک ال قاباریله معاش حلال چؤره‌گی
کمال هیمّتیمز ، ایقتداریمیز واریدی
جاهاندا عؤمرو سلام نظم و شعره صرف ائتدیک
فنایه بذل ائیله‌دیک هر نه واریمیز ، واریدی ■

گلیر

باهاردیر، گئنه بولبوللرین ناواسی گلیر
چمنده لاله‌لرین عطر ـ ی ـ جانفزاسی گلیر
قاییتدی یوردوموزا کؤچ ائدن قارانقوشلار
ترنّومه بو گؤزل فصلین آشیناسی گلیر
ائدیرلر شاخه‌لری آشیانه تیهولر
نسیم اسنده مشامه بئهشت هاواسی گلیر
آخان شلاله‌لرین جیلوه‌سین گؤرن سؤیله‌ر
بو گلین‌دیر گئیینیب تازه توی لیباسی ، گلیر

چیچکلی یاسمنلی دره‌لرده ، داغلاردا
هارای سالیب اوخویان قوشلارین صداسی گلیر
بولوتلار آغلاشاندا ، سس چکن زامان ائله بیل
نوزول ائدیر یئره حقین گؤزل صلاسی گلیر
طبیعتین ایشینه هر زامان دوشنده گؤزوم
تلاطومه بو سینیق کؤنلومین بیناسی گلیر
بو منظره، بو وجاهت گؤره‌رسن آخرده
گؤزل طبیعت ایچین، بیر خزان جفاسی گلیر
گلیر خیالیمه هر دم خزان حیاتی ولی
یاواش ـ یاواش یئتیشیر غملی ماجراسی گلیر
زامانه آیینه سینده گؤره‌نده اؤز ـ اؤزومو
خزان کیمی نظره رنگ کهروباسی گلیر
جاهانا گلمگیمیز، گئتمگین نیشانه‌سیدیر
تولّد اولدو، یقین بیر زامان عزاسی گلیر
همیشه گون سایاراق اینتظاریم اجلین
قراری یوخ فلکین صوبح گئچیر مساسی گلیر
آماندی اویما بو دونیانین عیش و لذّتینه
بالین یئسن گؤره‌سن مین بیر بلاسی گلیر
قوجالمایینجا نه‌دن قدرینی بیلن یوخدو
جاوانلیغین سونرا الینه دیری باهاسی گلیر
بو نظم و شعر قالیر باقیات حیاتیمدان
شوعار حقه اودور طبعیمین رجاسی گلیر ■

نه‌ییم وار

ائی دیل دئ گؤروم بو قوجا دونیاده نه‌ییم وار
کؤچ ائیله‌مگه اولموشام آماده نه‌ییم وار
گلسین فلک ایندی منی، اؤزدارینه چکسین
یوسف کیمی یا، میصرده بازارینه چکسین
عشق ایچره بیر گون نار شرر بارینه چکسین
یانماز اؤرگیم، یانسا زولیخا ده، نه‌ییم وار
هر چند بو آغ توکلری غم باشیمه دوزدو
بوکدو بئلیمی بیرده‌کی پرگاریمی پوزدو
اول وقته اجل گلدی کی الدن الیم اوزدو
دینجللم اوگون، یوخسا بو ماواده نه‌ییم وار
هردم اوجالیر توستو کیمی گؤیلره آهیم
ایظهار ائدم اؤز دردیمی بیر ، یوخدو پناهیم
قوی من دانیشیم ، جورم ائله‌یین، اولسا گوناهیم
اوندان بیلینر بو دل بیناده نه‌ییم وار
من نئیلیرم، جهد ائله‌یم ثروتیم آرتا
مین ـ مین گتیرم خرج ائله‌ییم روشوته ـ پارتا
اولسا ناهارا شامه منیم بیرجه یومورتا
آرتیقدی گئنه خان ـ ی ـ موصفّاده نه‌ییم وار
بو دفتریله خامه بو دونیاده بسیمدیر
یازسام نه‌قدر جوملەسینی ساده بسیمدیر

سالسین منی ارباب کمال یاده بسیمدیر
ساده یاشایام، روتبه بالاده نه‌ییم وار
عالمده فقط محفل عورفانی بئندیم
عاقل اولوب حقین بیلن اینسانی بئندیم
درد اهلی اولدوغوما بو سئودانی بئندیم
درد اهلی بیلر کی بو موعتاده نه‌ییم وار
انتمز قلمیم واهیمه هئچ خان و گئدادان
بیز گئتمه‌لیییک نهایت‌ده دار ـ ی ـ فنادن
شاعیرسن اگر چوخ حذر ائت ریب و ریادن
شاعیر گرک آزاد اولا، آزاده نه‌ییم وار
بیر عیدّه موشرّف‌کی اولور کعبه‌یه حوجاج
دارا و غنی‌دیر چوخو اینسانلیغا موحتاج
حاجی اولانین دور و برینده تاپیلار آج ؟
یازدیم سؤزومو وئرمنی جلّاده نه‌ییم وار
وحشیّت اولان یئرده مباهات اولا بیلمز
بوندان بئله هئچ رحم و مساوات اولا بیلمز
مظلوملارا سس وئرن هئیهات اولا بیلمز
بلکه یئتیشه حقین الی داده نه‌ییم وار
هم‌دمدی منه داییمی بو دفتر الیمده
اوخشار منی بو اوخشامالار ، سؤزلر الیمده
نه ظالیمم هرگیز ، نه‌ده وار خنجر الیمده
چاره‌م یئتیشه‌ر قلبیده فریاده نه‌ییم وار
اینسانه سعادت بئله گر یاخشی عمل دیر
هر کیمسه بیچه‌جک اکدیگین عالی مثل دیر
دونیا ـ ی ـ فنا اوسته عجب جنگ وجدل دیر
نفسیم منی آللاتماسا بلواده نه‌ییم وار■

داریخما

بو دونیا، بیر ائعتبارسیز گؤزل دیر
آللانما چوخ بو دونیایه، داریخما
شیرینده اولسا ظاهیری بال کیمی
یئسن، سالار مین بلایه، داریخما
چوخ شاد اؤرکلری دؤندریب قانا
یوسفی میصرده سالدی زیندانا
نئیله‌دی گؤر علی(ع) شاه مردانا
رحم ائتمه‌دی انبیایه، داریخما
هئچ کیم بو دونیادان بیر کام آلماییب
ارسلانلار گلیب، گئدیب، قالماییب
بیرین گوله ـ گوله یولا سالماییب
باخمیر شاه و گئدایه داریخما
او کی تانیمازدی آیرینی ـ دوزو
فراغت یوخودو گئجه ـ گوندوزو
آخر بو دونیادان دویمادی گؤزو
دوشدو کمند ـ ی ـ قضایه، داریخما
همیشه جورونو گؤستریب مرده
فورصت وئریب ظالیملره، نامرده

آخرده چوخلارینی سالیب درده
عاجیز قالیبلار دوایه، داریخما
قوجا دونیا بیر دونیادی آمانسیز
هئچ کیمه بیر وفاسی یوخ گومانسیز
جاهان پهلوانلار قالیب جاهان‌سیز
یئتیشمه‌ییب اینتهایه، داریخما
باخ گؤر بو دونیانی عزیز توتانلار
موقّتی آساییشه چاتانلار
جهالتده غفلتیله یاتانلار
گئدیبلر هانسی ماوایه، داریخما
گئت هردن بیر قبیر اوسته ارزیابه
نه اینسانلار گئدیب أبدی خابه
کیملردی گؤر باش قویوبلار تورابه
یا دوستوندو یا همسایه، داریخما
مات قالمیشام بو خالیقین ایشینه
چوخ رحمی وار آغلار گؤزون یاشینا
گؤر نه‌لر گتیردی، قارون باشینا
قورآنه باخ آیه‌ـآیه، داریخما
قورآن بو سؤزلره ائدیر گواهی
ظالیمی تئز ییخار مظلومون آهی
تختیندن سالیبدی چوخ پادشاهی
اوخشادیبدی بیر گئدایه داریخما ■

سونالی گؤللر

یازمنه بیر گؤروم آی اوستاد عارف[1]
بو سرین یئللردن اوردادا واردی
بنؤوشه، یاسمن، لاله ، گؤی زاوان
عطیرلی گوللردن اوردادا واردی
گؤر هانسی یئرده وار بونون میثالی
اردبیل قایماغی ، ساوالان بالی
پولادلی، چای پارا، یوردچو ماحالی
او آغیر ائللردن اوردادا واردی
وطن حسرتینده، غمینده یانان
اؤزگه دیلین دانیشماغا اوتانان

(۱) عارف شاعیرین یاخین دوستلاریندان بیری.

مکتبین بینن، اصالت قانان
او شیرین دیللردن اوردادا واردی
املیک قوزولارین آلتی‌سی ، بشی
یایلاق‌دیر اولارین یئری، اؤروشو
دورنانین قانادی، بولبولون دوشو
ساری بولبوللردن اوردادا واردی
گئینده آل الوان یوردومون چؤلو
پیچیلدار قولاغا او نسیم یئلی
باغرووون داغلاری نؤوورون گؤلو
سونالی گؤللردن اوردادا واردی
طراوت عشقینه چکنده حسرت
یاغیشدان ذوق آلیر گؤزل طبیعت
بولوتلار گؤینگین سیخاندا هر واخت
جوشلانان سئللردن اوردادا واردی
بوردا عؤمور سورن شرافتلیلر
حلال کسبه معاشه عادتلیلر
مئهربان اورکلی شهامتلیلر
بو قابار اللردن اوردادا واردی
گل چیخاق منیله بوردا سئیرانا
یاشیل داغ باشیندا باخاق دومانا
قاییدیب گئدنده بؤیوک طئهرانا
گؤر یاشیل چؤللردن اوردادا واردی ■

یازدیغیم زامان

قیناماین منی یازا بیلمه‌سم
هردن جیسمیم آلیشاندا یازیرام
تولکولر گزنده آسلان یئرینده
نامرد، مرده قاریشاندا یازیرام
آزالیب هر یئرده یاخشی اینسانلار
ضعیف اولوب معرفتلر ایمانلار
راست گلنده هردن ایگیت اوغلانلار
دردین منه دانیشاندا یازیرام
اوچمامیشام هر اینسانین سؤز ایله
چوخ اولموشام آیریسی‌له دوزویله
هر کیم منیم بیر صداقت اوزویله
بو حالیمی سوروشاندا یازیرام
عاقبت بو نتیجه‌یه یئتیشدیم
دونیا مالین شعریمیله دییشدیم
طالئعیمدن کوسوب بو سرنیویشتیم
بختیمیله باریشاندا یازیرام
نفس ایسته‌ییر منی چکه ذیلّته
عقلیم دئییر اویما بوجور لذّته

گاهی سالیر منی یامان حئیرته
نفس عقلیله وروشاندا یازیرام
آزالسین موختصر قلبیمین غمی
چوخ آختاردیم تاپمادیم دوز همدمی
دولو دوشوب، سئللر آلیب دوورەمی
بو امواج خوروشاندا یازیرام
دوشوب خیالیمه قدیمکی چاغلار
او یاشیل مئشه‌لر، دومانلی داغلار
کؤلگه‌لی قایالار، سرین بولاقلار
یادیمه هر وقت دوشنده یازیرام
فلک بو روحومو سالیب قفسه
باغلی اولموشام بیر قورو نفسه
داغ دؤشونده قویون قوزو مله‌سه
کؤنلوم اونا سس قوشاندا یازیرام
خزان واختی سارالاندا آغاجلار
تک قالیر منیم تک، چؤللر یاماجلار
کؤچ اندیب گئدنده، کؤچری قوشلار
قارلی داغلاری آشاندا یازیرام
گؤز تیکیرم زیمیستانین سونونا
لاله‌لر گئیینسین الوان دونونا
خسیل واختی زمیلرین بوینونا
سارماشیقلار دولاشاندا یازیرام ■

دؤنمه‌سین ایتّحاد

گؤرنده هر زامان قوردون سیماسین
قویونون قورخوسوندان باغری چاتلار
چوبان قوردون شرّین سووماقدان اؤترو
کارا یاخشی گلیر اوندا ساپاتلار[1]

۱ـ سایات : ساپاند، سوپاند

تاپا بیلمیر بیری بیر توک باشیندا
بیری یاغلار تئلین قییقاجی قاتلار
منه بیر سؤز دئینمیر آرواد ائوده
سالاندا کؤنده اطفالی شاپاتلار
کیلوسو مئیوه‌نین بئش‌یوز اولاندان
بیزه وئرمیر تانیشلیق مئیوه‌جاتلار
دئدیم ازگیلدی بو یاتوپ ـ تاراققا
دئدی گؤزله یئسن قارنیندا پارتلار
ماشینلار، گمی‌لر ایجاد اولاندان
نئجه گؤر کئف چکیر انشکلر، آتلار
اوقدر اینجه‌لیب رحم و موروّت
اولوب موشگول یاشاییشلار ـ حیاتلار
چوخالدیقجا موسلمانلاردا ثروت
آزالیر گون به گون خمس و ذکاتلار
یالان ایشلر ائله رونق تاپیبلار
چیخیب یاددان تمام واجیباتلار
بو دونیانین مالی بوردا قالاندی
قالار بیزدن نیشانه باقیاتلار
دوشردیک بیزده بیر دوران غمیندن
گؤرک حل اولسا بیر گون موشگولاتلار
مبادا هئچ زامان خاییین ال ایله
نیفاقه دؤنمه‌سین بو ایتّحادلار ■

وطن سئوگی‌سی

چیرپینان قلبیم وطن عشقیله رام اولماقدادیر
عشق ساغی‌سی‌نین الییله مست جام اولماقدادیر
بولبولو سالسان قفسده ناله ائیله‌ر داییمن
چون اونون عشقی چمنده اخذ ـ ی ـ کام اولماقدادیر
بیلمه‌یبر بیر عیدّه‌لر حوب وطن مفهومونو

فکری داییم صاحب ـ ی ـ مال و مقام اولماقدادیر
اؤلکه‌مین گولشنلری بیر باغ جنتدیرمنه
یوردومون ذوقیله، کؤنلوم بادوام اولماقدادیر
هانسی بیر ماواده اولسام بو سینیق قلبیم گئنه
حسرتینده او آنا یوردون، مودام اولماقدادیر
بی تعصّوب شخصلر بیلمز مرام و حیکمتی
پیشه‌سی عؤمرونده داییم، بی مرام اولماقدادیر
هئچ زامان تاریخ بویو یاتماز اویاقدیر خلقیمیز
چون بیلیر رمز ظفر داییم قیام اولما قدادیر
فانی دونیا عیشینه مشغول ائدیب بیر عیدّه‌نی
ایشله‌یبر چرخ فلک هئی صبوح و شام اولماقدادیر
گون گئچیر، وقت قورتاریر، فورصت ـ گئدیر الدن اینان
طی اولور داییم عؤمور، بیرگون تامام اولماقدادیر
بیر طرفدن واختی قورتارمیشلار عالمدن کؤچور
بیر طرفدن تازه مولود ثبت نام اولماقدادیر
گؤرسنیر بوندان‌دا یاخشی خلقیمین آینده‌سی
شوکر اولا عین سعادت گام به گام اولماقدادیر
بیر گؤروم بوندان‌دا آباد اولسون آذر مولکونو
قلبیمیزده یاره‌لر چون ایلتیام اولماقدادیر ■

گلسین

گؤزوم چوخدان قالیب بیر دوست یولوندا
صبا وئر بیر خبر دیداره گلسین
قوتارسین جانیمی هیجران غمیندن
شفا وئرسین دل بیماره، گلسین
تؤکور حسرت گؤزوم روخساره قان یاش
اولایدی باخبر حالیمدن ائی کاش
فلک آتدی منه قهریله بیر داش
کی ووردو قلبیمه بیر یاره، گلسین
قدم قویماق ره زیبای عشقه
محبت جورعه‌دیر دریای عشقه
کمال ایسته‌ر یئتیشسین پای عشقه
یئتیب کیم بو قدر منعیاره، گلسین
بو قلبیم غمدن هر واخت اولسا خسته
دئییر دردین همیشه یاخشی دوستدا
اؤزون فوری یئتیرسین باشیم اوسته
کی فورصت وئرمه‌سین اغیاره گلسین
خزینه چیخماز هر کاشانه‌لردن
چیخار گنج و طلا ویرانه‌لردن
تمنّا ائتمه‌رم بیگانه‌لردن
دؤزه‌ر دوستوم گئنه اسراره، گلسین
هانی داییم منه ایراد ائدنلر
یالاندان بوش یئره فریاد ائدنلر
عوام ایچره کدر ایجاد ائدنلر
سالیبلار میلّتی آزاره، گلسین ■

قالالی داغلار

کؤنلوم‌دار قفسده خسته‌لن‌سه‌ده
روحومون شفاسی او داغلاردادیر
منه لازیم دئییل حکیم علاجی
دردیمین دواسی او داغلاردادیر
او داغلار، او چؤللر، او یاشیل مئشه
من کی گلدیم اوردان، قالسین همیشه
کاش بیرده او یئردن گوذاریم دوشه
قلبیمین پاراسی او داغلاردادیر
گلن یوخ هایینا توتقون سسیمین
دؤرت یانی باغلیدیر دار قفسیمین

کرمین، مجنونون، خسته قاسیمین
لئیلی‌نین صداسی او داغلاردادیر
چوخ ایگیتلر بئجریب آدلی ـ سانلی
یا باغرو داغیندا یا ساوالانلی
یازدا گول چیچکلی، پاییز دومانلی
قیشین آغ لیباسی او داغلاردادیر
همیشه آغ پاپاغی وار باشیندا
کیم نه بیلیر، اولوب نئچه یاشیندا
ایگیتلر صولتی هر باخیشیندا
ظفرلر سماسی او داغلاردادیر
وار درین دره‌لر ساغ سوللاریندا
توز اوجالار غوبارلی یوللاریندا
نغمه‌لی بولبوللر وار کوللاریندا
ترلانین یوواسی او داغلاردادیر
چیخاندا اوتلاغا مارال سوروسو
قاریشار بیر ـ بیره خیردا ایریسی
توش اولماسین اووچویا هئچ بیریسی
اولاروین صفاسی او داغلاردادیر
سولاری دورودور، آرازی درین
بئهشت هاواسی وار ، یاشیل چؤللرین
دیلینده ازبردیر آغیر اثللرین
بابکین قالاسی او داغلاردادیر ■

چوبان بایاتی‌سی

چوبان قارداش یای سورونو داغلارا
بیر اوخو قوی تر بنؤوشه گول آچسین
گؤتور نئیی چال بیر چوبان بایاتی
شیدا بولبول گولیستاندا گول آچسین
سن‌سن ائلیمیزین یار ـ یاراشیقی
داغلارین، چؤللرین یورقون عاشیقی
سنین حوسنونده‌دیر گؤنون ایشیغی
قوی بو ایشیق داغلار گئچسین ، چؤل آشیسن
یاواش ـ یاواش ائن گؤی دؤشون داغیندان
سو ایچ بیر آز، خودایار بولاغیندان
سال یولونو قامیشلی یایلاغیندان
گؤیلون غملی اولسا ، آسن یئل آچسین
ائندیر سورولری داغین بئلیندن
هر گون سووار، یئل سویونون گؤلوندن
بولوتلار آغلاسا گؤزله سئلیندن
قوی زمیلر گؤیرسین سونبول آچسین
یاغیش یاغسین، گؤیرسین یال ـ یاماجلار
باهار فصلی چؤلده اوخوسون قوشلار
چیخسین یازا خزان گؤرموش آغاجلار
باهارین بختینی، یاغیش، سئل آچسین
چوخ وورغونام دیللرده‌کی آدووا
یانیرام من غوربت ائلده اودووا
هردن بیرآز منی‌ده سال یادووا
قوی موشگولوم اولسا اوردا ائل آچسین ■

غوصّه لایلایی

ائتمه‌گیلن سن اؤزونو تای منه
بیردی طبیعتده باهار یای منه
چوخدو بو قلبیمده‌کی غم حیصّه‌سی
بؤلگوده چون غوصّه چاتیب پای‌منه
من‌ده تحمّول یارانیب درد اوچون
سن ده گتیر غملریوی سای‌منه
بیر بئله دفترده اولان سؤزلریم
اولمادی هئچ بیر نه چؤرک ـ چای منه
آنجاق ائله، کیم اوخودو شعریمی
سؤیله‌دی چوخ مئرسی و بای بای منه
اثللریمی هئی اوجادان سسله‌دیم
کیمسه باخیب وئرمه‌دی بیرهای منه
دردیم اندیب چون منی ایل یورقونو
غوصّه چالیر هر گئجه لای لای منه
بنده‌یه اولموشدو سعادت نصیب
اهل وطن وئرمیش ایدی رای منه
ایش دولانیب زمزمه‌لر باشلانیب
هر گون، هر هفته، هر ایل، هر آی منه
ایندی محبّتلر اولوب کیمیا
یوخدو محبّتلی اولان دای منه
چوخلاری غافیلدی بو اینسانلارین
یاخشی دئییردی حاجی سورخای منه
گئچدی جهالتده گونوم بیلمه‌دیم
ایندی نیدامتدیر ایشیم وای منه ■

یوخدو تفاوت

صوبح اولدو فلک گئیدی گئنه بویاقلی جامه
چؤللرده گلیر لاله‌لرین عطری مشامه
گون چیخدی یاییلدی ایشیغی داغلارین اوسته
غافیل یاتان اینسانلاری ترغیب ائتدی قیامه
دوردو یوخودان چؤلده‌کی قوشلاردا آییلدی
عالم هامی مبهوتیدی بو نظم و نیظامه
خلق اولموش ازلدن هامی‌نین روزی معاشی
قورتارمییاجاق حشره کیمی واردی ایدامه
آزاد یارانیب جومله بشر اؤز رویشینده
آللاتما حلال مالیوی گل فاتما حرامه
فانیدی بورا اصلی وطن، دار ـ ی ـ بقادیر
چون محکمه ـ ی ـ عدل اولاجاق بیرگون ایقامه
بیر ایش گؤر حیاتیندا، قیامت کی قورولدو
تا وئرمییه‌لر سول الیوه قورخولونامه

گئتدیم گؤروشه اهل قوبورین باشی اوسته
بیر فاتحه وئرم، حمد اوخویام، بیرده سلامه
باخدیم نظر عیبرتیله اهل ـ ی ـ قوبوره
بیر ذرّه تفاوت یوخ ایدی شاه و غولامه
قویموشدو هامی ساغ اوزونو تورپاغین اوسته
گئیمیش هامی‌سی آینینه بیر قورخولو جامه
گؤزلر یومولوب سیمالاری خسته و آرام
گویا دئمه‌لی سؤزلری وار ربّ ـ ی ـ انامه
فرمایش ائدیب اومته پئیغمبر ایسلام
آماج اولا هر واخت اورگینیز رنج ـ آلامه
گئت وادی رحمتده دولان باخ او مکانه
کیملردی گؤر اوردا یئتیشن عؤمرو خیتامه
کیملردی گؤرون خاک مذلّته یاتانلار
دونیا اؤزو عیبرتدی بوتون اهل ـ ی ـ مرامه
قورآن بشره گؤستریجی، هربیر ایشینده
کیم باخدی بو قورآنه یئتیب عالی مقامه
عاقیللری عؤزلتده قویوب گردیش دووران
فورصت چاتا تا داییمی اوباش وظلامه
نامردلره تلافی ائتمه ، صبر ائله قورخما
آخر دوشه‌جک گیزلینجه قوردوغو دامه
شعریمده بیر آز طول کلام اولسا باغیشلا
پیس یاخشی سلام، صؤحبتیمیز یئتدی تمامه ■

حاجی فولان

گل ائدیم صؤحبته مشغول سنی
بیر ائشیت سن‌ده بو میسکین سؤزونو
ماه ذیجه‌نین اون یئدی گونو
چوخودو حاجی‌نین ائحسان ائده‌نی
مکّه‌دن گلمیشدی حاجی حسن
دعوت ائتمشدی بیر عیده ایله منی
ائتمه‌سم گؤردوم ایجابت دئمگین
ائده‌جک شیکوه گیلایه علنی
الغرض گئتدیم همان مجلیسه من
گتیردیلر سوفره‌یه گؤیلون سئوه‌نی
واریدیم من‌ده او محفلده ولی
رویت ائتدیم حسناته گلنی
گؤرمه‌دیم من ضوعفادن بیرینی
جمعیدی جوملەسی اشراف و غنی

یئدیلر دولدو قارینلار داشدی
ائتدی تحسین هامی حاجی حسنی
هامی‌سی سس ـ سسه وئرمیش دئدیلر
گئده‌سن حجّه گؤروم بیرده سنی
من دئدیم اؤز ـ اوزومه اجری نه‌دیر
طرح ائدیرلر بو یالانچی سؤخنی
یوخ ثمر یوز بئله اعمالیندان
گئدسه‌ده کعبه‌یه بو شوم و دنی
بیر بئله حوسنیله آیا گؤره‌سن
یوخلاییب بیر یتیمی، بیوه زنی
بیر یوخسول هئچ یوخ جوارینده بونون
معاویه بزمی اولوب انجومنی
بونجا کعبه ـ ی ـ آماله گئدیب
ائیله‌ییر جوزم و جینایت علنی
حاجی واردیر بوتون اعمالی گؤزل
میثل مقداد و اویس ـ ی ـ قرنی
حاجی گر حاجی اولا یوخ میثلی
فرقی یوخ کتلی اولا یا مدنی
دوز طواف ائیله‌سه کیم بیت حقی،
کی پرستش ائله‌مز اهریمنی
یا اوخو سؤزلریمی فیکر ائیله
یاتصوّر ائله دیوانه منی ■

اؤلکه میزده اولایدیم

آرزوم بودور اؤلکه میزده باهاردا
دورنالار اوچاندا اوردا اولایدیم
ائل چاتان زاماندا کؤچون شله‌سین
یایلاغا کؤچنده اوردا اولایدیم
غریب اؤلکه گلنمیرم اوزاقدان
وطن عشقی منی سالمیش آیاقدان
قویون سورولری سرین بولاغدان
ائنیب سو ایچنده، اوردا اولایدیم
چؤلده‌کی قوشلارین یووا قوردوغو،
مارالاارین قاچیب گلیب دوردوغو،

خَسیل زمیلرده کهلیگین جیغی،
اویئردن گئچنده اوردا اولایدیم
سارشایدیم چؤلده آچان چیچکه
جان وئرئیدیم بو چیرپینان اورگه
تر بنؤوشه، لاله، آسن کؤلگه
اوربندین آچاندا اوردا اولایدیم
یایدا کئچمگ اولماز آری چیبیندن
سایلاری چوخ اولار بئش یوزدن، میندن
دوشانین آلاسی کولون دیبیندن
بویلانیب قاچاندا اوردا اولایدیم
داغ باشیندان بیر باخایدیم ائللره
آخار سوتک یاییلایدیم چؤللره
سحر ـ سحر تزه آچمیش گوللره
گونش نور ساچاندا اوردا اولایدیم
دوشنده چؤللره باهارین سسی
بولاشیر دومانا داشلی دره‌سی
قورایدیم اؤزومه دومان کومه‌سی
او دوماندا ـ چنده اوردا اولایدیم
بیر چیخیب دورایدیم هاچا داغیندا
گزیرم دایمن ائل سوراغیندا
ائللریمیز یایین گؤزل چاغیندا
تاخلین بیچنده اوردا اولایدیم ■

فلک له جیدال

گئجه یاری یوخو قاچمیش گؤزومدن
سالیب گئنه درین خیاله منی
باخیرام دونیانین یاخشی پیسینه
فلک چکیب عجب جیداله منی
گؤرورم داغلارین سینه‌سینده قار
دوشوب آی ایشیغی گون تک پاریلدار
سانکی یالقیز قالیب منی هارایلار
ایسته‌ر گواه ائده بو حاله منی
آی ایشیغین سالیبدی داغ اوستونه
بولبول کیمی قونوب بوداغ اوستونه
طوره‌لرین تؤکوب یاناغ اوستونه
حئیران ائدیب بئله جماله منی
گؤردوم کی سینه‌سی جیغیردی، یولدو
باخدیقجا گؤزلریم اشگیله دولدو
اوردان گلیب گئدنلر بس نئجولدو
اورگیم چکدی بو سوالا منی
داغلار او گؤزلر کی سیزه باخدیلار
یوخ اولدولار، آخار سوتک آخدیلار

نه اولدو بو دونیانی بوراخدیلار
سیز آگاه ائیله‌یین بو حاله منی
آ داغلار سینه‌نیزده داش اولایدیم
یا گئجه‌لر سیزه یولداش اولایدیم
یئل آسنده شئه کیمی کاش اولایدیم
سئپه‌یدی ماحالدان ماحالا منی
آرزولار دفترین سینه‌مده آچدیم
خیاللار دویقوسون شعریمه قوشدوم
هر دردلی اینسانین حالین سوروشدوم
غرق ائتدی درد ایله ملاله منی
عؤمور نه تئز سولدو حیات باغیندا
نئجه‌کی سارالتدی گول یارپاغین‌دا
اجل بو کؤنلومون غملی چاغیندا
یاواش ـ یاواش چکیر زواله منی
قوجا دونیا ازل گوندن، بینادان
مونعیمه جنتدیر موفلیسه زیندان
چوخلارین آللادیب مولک ـ ی ـ سولیمان
آللاداماز جاه و جلاله منی
قلبیم آلوولانار گؤزوم قان آغلار
دردیمه دوادیر سلام او داغلار
کیم بیلیر بو اورگیمده نه‌لروار
اؤلدوره‌ر آهیله بو ناله منی ■

ایگیتلی داغلار

گون ساییرام غوربت ائلده
گؤزوم قالیب اوداغلاردا
غملی کؤنلوم آزادلیغین
درسین آلیب او داغلاردا
چوخ ایگیتلر قهرمانلار
بابک کیمی قوچ اوغلانلار
قوچ کور اوغلو ، ائیواز ، نیگار
هارای سالیب او داغلاردا
داغدا گؤزل یاز دومانی
اوردا یاشار ائل چوبانی
یاخشی تانیر او هریانی
چون قوجالیب اوداغلاردا
مسکن ائدیب گؤزل مارال
داغ دوشونو او مه جمال
قایاداکی قوجا قارتال
قاناد چالیب او داغلاردا
قلبیمین دردی ـ مئحنتی
دیلیمده غم حیکایتی
سلامین ارجی شؤهرتی
چوخ اوجالیب او داغلارد ■

اینسانا سعادت

ایسته‌سن ایام عؤمرون گرسنه ریضوان اولا
قویما عقلین نفس الینده تابئع فرمان اولا
نفس اینسانی کیچیلدر اوج عیزّتدن سالا
خورد ائیله‌ر شخصیّتین حتّا اگر لوقمان اولا
اینسانا تنها سعادت جیفه دونیا دئییل
واقعاً خوشبخت اوکس‌دیرکی، صاحب وجدان اولا
محفل عورفاندا بیر گئت‌راز حیکمت اخذ ائله
نه روا وسعتلی دونیا روحیوه زیندان اولا
اینسانلیق درسی وئر اؤز اوولادووا خیئرین آپار
راضی اولما هم‌نشین ـ ی ـ منقل سوزان اولا
اوولادا دوز تربیت وئرمک سنین عؤهده‌نده‌دیر

ننگدیر اوولادین هر بیر سمتیده وئیلان اولا
تفاوت سوز اولما اوولاد باره سینده فیکر ائله
وئر نصیحت قویما بیر گون آنگل دؤوران اولا
دوز چؤرک، دوز تربیت وئرسن دوز اوولادین اولار
طراوتله گول آچار، یاخشی اگر باغبان اولا
چوخ دقیق اول اؤز اومورا‌تیندا تاکی زینده‌سن
وئرمه فورصت آللادا دونیاسنی، خندان اولا
تؤهمت و بؤهتان دئمه هئچ بیر کسه پرهیز ائله
قویما عوقباده روحون طوعمه ـ ی ـ نیران اولا
دوز دولان، دوز یول یئری؛ ایری اولان یئرده قالار
یوخ نیجات ـ ی ـ آخرت کیم تابئع شیطان اولا
عاقل اول بو مال دونیایه گؤره آند ایچمه چوخ
کیم یالاندان آند ایچه‌ر گر پیرو قورآن اولا
واردیلار بیر عیده‌لر ذاتن خبیث، قلبن خسیس
گؤرمه‌دیم بو شخصلردن صاحب انحسان اولا
جمع ائدیب پوللاری گؤرهارادا قویوبدور بانکا
ذرّه اینفاق ائیله‌مز دونیا اگر ویران اولا
اولماز آرامیش وجودیمده نه‌قدری عؤمر وار
تا کی اشعاریم، بیر گون عؤمروم کیمی، پایان اولا
یوخدو مالیم، ثروتیم باقی قالا مندن سورا
بیر زامان مندن نیشانه بلکه بو دیوان اولا
یار ایلاها آند وئررم انبیانین حقینه
راضی اولما من اؤلنده مدفنیم طئهران اولا ■

ظاهیری گؤزل‌دی

من بو دونیانین غمیندن بیر فراغت گؤرمه‌دیم
آز تاپیب چوخ ایشله‌دیم بیر ایستراحت گؤرمه‌دیم
من دئدیم دونیامنه همراه اولار، همراز اولار
باخدیم آمما گردیشینده دؤز رفاقت گؤرمه‌دیم
هر کیم ایله اونس توتدوم تا آزالدام غوصّه‌می
جورم وغئیبتّدن ساوای بیر آیری صوحبت گؤرمه‌دیم
ائیله‌دیم بو وادی پر ماجرادن بیر گوذر
اهل دونیانین چوخوندا هئچ مودّت گؤرمه‌دیم
ظاهیری گؤزل‌دی دونیانین، باخاندا اصلینه
غوصّه‌دن، غمدن سورا[1] آیری حیکایت گؤرمه‌دیم

۱ـ سورا : سونرا

سیرتینده عالمین بوچرخ کج دوآریدن
بیر نفر راضی اولا اهل طریقت گؤرمه‌دیم
گرچه دونیا ظاهیرن ظالیملرین محبوبیدیر
هئچ زامان مغلوب اولا اهل دیانت گؤرمه‌دیم
هر کیمی اؤز جیلوه‌سینده چوخ گیریفتار ائتسه‌ده
کؤهنه دونیانین مالیندا من سعادت گؤرمه‌دیم
بیر به بیر دوست آشینانی تاپشیریرلار تورپاغا
ذرّه عیبرت ائیله‌سینلر بو جماعت، گؤرمه‌دیم
یاز گلیر، پاییز گئچیر بو عؤمروموزدن کم اولور
روزگارین گردیشینده ایستقامت گؤرمه‌دیم
اولسادا اوروج ـ ناماز ایله عیبادتلر قبول
هئچ زامان اینفاقیدن یاخشی عیبادت گؤرمه‌دیم
مال دونیایه گؤره جنگ و جدل دیر دایمن
بو چکیش ـ برکیشلره هئچ بیر نهایت گؤرمه‌دیم
گرچه الان هر طرفده سیم و زر دؤورانیدیر
موتّقی‌لرده بو زرق و برقه رغبت گؤرمه‌دیم
بس کی یوخسوللوق اودو حئیران ائدیب بیر عیدّه‌نی
بیضاعت‌سیز کسلرین قلبینده طاقت گؤرمه‌دیم
هئی قاچیر شام و سحر قیلسین معیشت چاره‌سین
بو چتین ایمراریدن تاپسین فراغت گؤرمه‌دیم
بسدی بیر قورتار ائی سلام بو موطوّل مطلبین
یازدیغین اشعاره باخدیم، بیر طراوت گؤرمه‌دیم ■

غوربت اؤلکه

بو یورقون سینه‌مده گیزله‌نیب سسیم
قالیب اورگیمده هارایيم منیم
وطن غریبییم غوربت اؤلکه‌ده
اولوب غوربت اؤلکه سارایيم منیم
اورکدن اؤز وطنیمه باغلییام
هر یئرده اولسام‌دا اوتورپاغلییام
شام اسبی ، آلماسلی هم قیشلاغلییام
تؤحفه‌دیر ائللره سؤز پاییم منیم
کاش گئدم ائللرده یانام یاپیمشام
گؤللرایله قوجاقلاشام اؤپوشم
ایتگین آرزولاری اوردا تاپیشام
نه یازیم خوشدو بوردا ، نه یاییم منیم
صبریم پیاله‌سی سینیب جالانیب
دردلی کؤنلوم غم توزونا بولانیب
کیملر گلیب او یئرلرده دولانیب
نه حئساب وار الده، نه ساییم منیم ■

عؤمر

عؤمرون نه قدری تئز سوووشا ، دیل پذیر اولور
چوخ قالسا بشر اینجییه‌ر، هم جانا سیر اولور
هئچ کیمسه‌یه جاهان ابدی بیر مکان دئییل
هر کیم گلیر گوذاری دوشور بیر مسیر اولور
اوخشار طبیعت عالمینه رسم ـ ی ـ زندگی
بیر گون جاوان اولور هامی بیر گون‌ده پیر اولور
بیر عالمین کی آخری بی اعتباری‌دیر
عیلّت نه‌دیرکی بیر عیدّه بئله سخت‌گیر اولور
بو بئش گونونو صرف ائیله‌مه خاب ـ ی ـ جهلیده
چوخلار آییلیر بیر زامان افسوس دییه‌ر اولور

هر کیم معاده، محشره ائعتناسیز اولا
آخری اجل الینده بیر گون دستگیر اولور
اورگش تواضع شیوه سینی‌سن آغاجلاردان
گتیریر مئیوه، باشین آییر سربئزیر اولور
فورصت دوشنده جهد ائیله‌مه انتقام ایچین
عفّین جاهاندا لذّتی چوخ بی نظیر اولور
هر یئرده بیر گؤزل آنا وار، دؤز اوغول دوغور
عیلّت اودور کی اکثر پاک و دلیر اولور
بو بئش گونده دؤز دولانان، دؤز چؤرک یئیه‌ر
هر کیم جاهاندا صاحب عقل و بصیر اولور
اینساندا بیر ایراده یارانمیش ، گر ایسته‌سه
بیر ایش گؤرور ، هر ایکی عالم‌ده شهیر اولور
محروم دور خالیغین رحمتیندن هر بیر زامان
او عیدّه‌لر کی نفسین الینده آسیر اولور
ائی کاش گئدیب گؤرمک اولایدی عاقیبتلرین
اونلار کی بوردا صاحب تاج و سریر اولور
فکر ائیله بیر عیّده کاسیب‌دیر قیافه‌دن
خوش اولماسا قیافه‌سی‌ده خوش ضمیر اولور
چوخ واردیلار قیافه‌لری توندو دور ولی
حقدن حیمایت ائیله مگه مثل شیر اولور
چوخ گؤرموشم هر یئرده سلام یاخشی‌نی، پیسی
من‌ده یاشیم آللی‌نی گئچیر ، اللی بیر اولور ■

قوجالیق

نه قدری خوش گئچسه جاوان عؤمروموز
آخرینده ائدیر یامان قوجالیق
یوز ایل یاشاساق‌دا بو دونیادا بیز
قاباغدادیر هر بیر زامان قوجالیق
باش آغاریر بوتون دیشلر تؤکولور
بدن سؤیویور ، بند ـ بندیندن سؤکولور

گؤزل اولان قدو قامت بؤکولور
آییر قدی ائدیر کامان قوجالیق
جاوانلیق عؤمرونو وئرمه هدره
باشارسان باش آیمه غمه ، کدره
ائعتبار یوخ هئچ واخت قضو ـ قدره
بیرده داها اولماز جاوان ، قوجالیق
نه قدری دونیادا واریدیم جاوان
من دئییردیم قوجالمارام هئچ زامان
آیدی قامتیمی ائتدی ناتوان
هئچ بیلمه‌دیم گلدی هاچان قوجالیق
قوجالیق اینسانی سالیر خطره
آخرده یوللاییر اوزاق سفره
سالدی نئجه منی غمه ، قهره
قویماییبدیر جیسمیمده جان قوجالیق
جاوانلیق گؤرمه‌ین کیمدیر دونیادا
جاوان ـ قوجا عؤمرو گئده‌جک بادا
سلام دئییر عؤمرو باهار اولسادا
عؤمر باهارینی ائدیر خزان قوجالیق ■

گؤی دؤش

باهار گلدی گئنه هر یئردن قاباق
آچیبدی لاله‌سی، گولو گؤی دؤشون
اوتوروبدو گول اوستونده شوقی‌له
نغمه دئییر یاز بولبولو، گؤی دؤشون
باهار فصلی چیخسان چؤله سئیرانا
دیقّت‌له نظر سالسان هریانا
صفا وئریر گئندن، باخان اینسانا
اوزاقدان گؤرونور چؤلو گؤی دؤشون
دورموش قاباغیندا کمره داغی
یانیندا وار بؤیوک گؤزل یایلاغی
چپ یولوندان ائنسن بیر آز اشاغی
اتگینده واردی گؤلو گؤی دؤشون
گؤزلدی گؤی دوشده قویون دوغاندا
یا، گون اورتا چوبان سؤتون ساغاندا
هاوا بولوتلانیب بیر آز یاغاندا
قورتارماز هئچ سویو ـ سئلی گؤی دؤشون
گوللو اولور گؤی دؤشومون اتگی
باهار فصلی آچار غملی اورگی
آچیلمییان قونچا ، گولو چیچگی،
یاواش ـ یاواش آچیر یئلی گؤی دؤشون
سلام دئییر او گون بوغدا بیچنده
سرین بولاغیندان من سو ایچنده
پاییز فصلینده من اوردان کئچنده
گؤردوم هله واردی گؤلو گؤی دؤشون ■

دورنالارا هم قاتار

دومانلی داغلارین یاشیل قوینوندا
ائلیمیزین ایلک باهاری اولایدیم
خلقیمین گؤیلونده ، دیلینده گزن
گؤزل دیلک، دوز ایلقاری اولایدیم

سحر واختی گونش ساچاندا کنده
گؤی اوزونده قوشلار سئیره گئدنده
گولدن اؤترو بولبول ناله ائدنده
گؤیلون آلیب، دوستو ـ یاری اولایدیم
یئل قووانی یئللر قووب یوراندا
گؤی زاوانلار اینسانا گؤزو وراندا
قارا بولودلارا باخیب دوراندا
گؤیدن یاغان، یاغیش ـ قاری اولایدیم
گزئیدیم چؤللری، اسن یئل کیمی
گل ـ گئدی کسیلن اوزاق یول کیمی
داغ باشیندا سس‌سیز دوران کول کیمی
دوروب چؤلده اینتظاری اولایدیم
گؤزوم قالیب کهلیکلرین گؤزونده
آشیقلارین صؤحبتینده سؤزونده
او گونشلی سمالارین دوزونده
دورنالارین هم قاتاری اولایدیم
دوروب باشیم اوسته قارا بولودلار
بیلمیرم گئدیرلر هارا بولودلار
آغلاشاندا پارا ـ پارا بولودلار
گول ـ چیچکلی، نو باهاری اولایدیم ■

عؤمور باراتیم

منه داییم جفالر همدم اولدو
وجودوم تاروپودو برهم اولدو
تؤکولدو غوصّه‌دن اشکیم عوذاره
علاج ـ ی ـ دردیمه بیر مرحم اولدو
زیان گؤردوم بو دونیانین سودوندان
یانیر جیسمیم شوعله‌لنمیش اودوندان
یاغیب قار باشیما غم بولودوندان
باهار عؤمروده بختیم کم اولدو
طریق شعرده بو فیکرده چاتدیم
شوعار عالمی یاددان چیخارتدیم
قالان بیر عشقیمیدی گؤزدن آتدیم
منیم حیصّه‌م بو عالمدن غم اولددو
غمدن اولوب عؤمور براتیم منیم
گئچیر ملالیله حیاتیم منیم
قلبیمده یوخ شورو نشاطیم منیم
دؤنوب اورگیمده بیر ماتم اولدو
فنا گؤردوم بئله دهرین بیناسین
بزه‌نمیش حیجله تک ظاهیر نؤماسین
اوجالتمیش ناله‌سین نئی تک نواسین

ائشیتدیم چون ، خیالیم در هم اولدی
بیر عیدّه ظاهیرن اینساندی نامی
موهیّا سوفره‌ده الوان طعامی
اونا خاطیر چوخ اولموش ائحترامی
او ، ناس ایچره میثال حاتم اولدو
او گؤز کی دویمادی دونیا مالیندان
فراغت تاپمادی قیل و قالیندان
دییشدی دونیاسین ، سؤردوم حالیندان
ائشیتدیم مارو موره همدم اولدو
گلین بیر گول اولاق، هر واخت آچاندا
ترنّوم باشلاسین قوشلار اوچاندا
بیزه توشه بودونیادان کؤچنده
اولا شاید کی واخت خاتم اولدو
مذمّت ائتمه‌یین من رو سیاهه
کلامیمدن اوجالمیش سوزو آهه
وجودم غرق دیر ویزرو گوناهه
کی عقلیم نفسیمیله باهم اولدو
منیم بو خلق آرا سلام‌دیر آدیم
بقای عؤمرومه یوخ ائعتقادیم
سینیب جور فلکدن قول ـ قانادیم
آییلدی غوصّه‌دن قدّیم خم اولدو ■

بولقاوار ـ باغرو

بولقاوار، گوللر آچیب چؤللری ریضوان کیمی‌دیر
اوخویان قوشلاری داغلاردا غزل‌خان کیمی دیر
گیلاسین ، آلبالی‌نین دانه‌سی مرجان کیمی دیر
خام گؤموش تک بویئرین چئشمه‌لریندن سوآخار
قونچالار شوقه گلر، گوللره حسرتله باخار
بولقاوار شاختالیدیر، آغ گئیینیب یال ـ یاماجی
ائله بیل کعبه‌ده بئل باغلاییب احرامه حاجی
گئنه یاز گلسه قویار باشینا بیر گوللو تاجی
گل باهاری گونلری، بیر باخ آچیلان گوللرینه

باغرووون داغلارینا ، اوردا قالان ائللرینه
بولقاوار گوللر آچیب، باغرووا دورموش یاناشی
گوللویاپراقلا بوتون آینینه گئیمیش قوماشی
اوخو ائل نغمه‌سینی بیر دولاناق داغی ـ داشی
قوی قاریشسین سسیمیز بوردا اولان ائل سسینه
یا قولاغ وئر جان آلان‌نئی‌ده ، چوبان نغمه‌سینه
بولقاوار گوللر آچییب، لاله‌لری تر ـ تزه‌دی
باغرووون داغلاری‌نین شانلی دیارین بزه‌دی
دوغروداندا بو ملاحت بئله بیر قاش گؤزه‌دی
حسرتیم وار سنی بیر جان کیمی آغوشه آلام
یا کی میهمان سنه من بیر گئجه رؤیاده قالام
عاریفین من بیلیرم دایییمی آغلار گؤزو وار
او دا من تک بو غریب اؤلکه‌ده یوز درده دوچار
بورا زیندانی منه، اؤز وطنیم تازه باهار
بو گؤزل آذربایجان اهلینه قوربان من اولوم
کندینه، داغلارینا شهرینه قوربان من اولوم
قلبیمین آرزولاری اؤز آنا یوردومدو منیم
من بو غوربتده اؤلم، اولمیاجاقدیر کفنیم
آدیم سلامدی بلی بیرده کی آلماس وطنیم
غملی کؤنلومده بو گون مین بئله فریادیم وار
بونا شادم، ولی عاریف کیمی اوستادیم وار ■

درد اولور منه

من بیلمیرم بو چرخ جفا کاره نئیله‌ییم
سالمیش او قدری ایشلری دوشواره نئیله‌ییم
دردین اورکده چوخلوغودور دیندیریرمنی
حئیرتم کی بو دل ـ ی ـ بیداره نئیله‌ییم
گاهی یاتانمیرام گئجه‌نی بیر خیال ایچین
طبعیم چکیر منی پئی ـ ی ـ افکاره نئیله‌ییم
گاهی گؤزوم باخیر، اورگیم ائتمیر قبول
ایندی دئیین بو دیده ـ ی ـ خونباره نئیله‌ییم
هر کیمده بیر أدا گؤرورم، درد اولور منه
بیر نحوی‌له بو درده ائدیم چاره نئیله‌ییم
عالم اهلی‌نین أسفلی وضعینه باخدیقجا
بس کی دییر بو قلبیمه مین یاره، نئیله‌ییم

صد حئیف کی آیین و شرف و آبروسونو
ساتمیش بیر عیدّه، دئرهم و دیناره نئیله‌ییم
بیر عیدّه مودّعی ولی شیّاد الینده من
باور ائدین کی قالمیشام آواره نئیله‌ییم
ایرادینی دئسم بیری‌نین خصم اولورمنه
پایان وئرم گرکدی بو گوفتاره نئیله‌ییم
گؤرسم هایاندا جمعیدی مشغول غئیبته
همرنگ اولام گرکدی او حوضّاره نئیله‌ییم
بوندان سورا گؤزوم گؤره‌نی یازمییام گرک
هر کیم علاقه ائیله‌ییب هر کاره نئیله‌ییم
حاجی اگر دانیبدی خودا و شریعتی
نئیلک گئدیبدی کعبه ـ ی ـ داداره نئیله‌ییم
توجّار اگر کی گیزله‌دیب اجناسی کیسه‌ده
میلّت دوشوب اذیّت و آزاره نئیله‌ییم
قورآنه آند اولا فقیرلر قانیدیر تمام
کیم هر نه جمع ائدیب ووروب انباره نئیله‌ییم
داییم دیلینده ذکری خودادیر، رکوع‌ده دیر
آغدی محاسینی، اورگی قارا نئیله‌ییم
آند ایچمگه بهانه‌دی موقدّسلر آدی
احکام و دینی سبّ ائدن اغیاره نئیله‌ییم
چوخدا مذمّت ائتمه منی ساده شاعیرم
ظنّیم چاتیر منیم ده بو اشعاره نئیله‌ییم ■

دؤنیا قوناغی

طبیعت کیمی‌دیر اینسانین عؤمرو
ازل خلق اولوب بو قراردا دونیا
بیر زامان جاواندیر بیر زامان قوجا
گاه دونور قیشا، گاه باهارا دونیا
گئچن نسیللرین بقاسی اینسان
خیلقتین بزه‌گی صفاسی اینسان
دونیانین یوخودور وفاسی اینسان
ازلدن بئله دیر، نه چاره دونیا
بیر یاندا بیری‌نین قورولور یاسی
قووزانیر گؤیلره آهین نواسی
بیر یاندا جمعیدیر شادلیق اساسی
نه یوخا باخمیر، نه وارا دونیا
گئجه داغلار باشین بورویور ظولمات
یوخلاییر حقیقت، بوتون کاینات
صوبح یئلی چؤللره لای لای دئییر یات
گون چیخجاق آییلیر دوباره دونیا
عؤمور امانتدی حیات جاویدان
او گؤزل جمالین سؤلار بیر زامان
اینسان گئدر قالار یاخشیلیق نیشان

دوغرودان یارانیب بو کاره دونیا
آیدان سوروش، اونا باخان گؤزلری
آدی قالیب، هارا گئدیب اؤزلری؟
آخر بیر آد قالیر بیرده سؤزلری
ائله یاددان چیخاردیر قارا دونیا
من دئمیرم فلکدن باج آلمیشام
گونوم گئچیب یامان گونه قالمیشام
عؤمور شیشه سینی داشا چالمیشام
آز قالیب منی‌ده آپارا دونیا
ائلئیکی قودرتین تانیدی اینسان
ایللر بویو فساد ائله‌ر تؤکر قان
آخرده قوجالیر، اولور ناتوان
سیندیریر، سالیر آیاغا دونیا
اوخشاریق هامی‌میز بوردا قوناغا
هئچ کیم بیلمز نه گله‌جک قاباغا
اونداکی بؤیوردن دوشدوک تورپاغا
قایتارانماز بیزی بیرداها دونیا
من سلامام خوش گونوم برباد اولدو
داییم ایشیم هارای اولدو، داد اولدو
بلکه بیر گون دیلینیزده یاد اولدو
آپاراندان سونرا، مزاره دونیا ■

گونئیلر

گوزو کنچیب، قیش فصلینه یئتنده
اوخشاری‌وار ایلک باهارا گونئیلر
دؤشلرینده لاله نرگیس بیتنده
دؤنور بئهشته دوبارا گونئیلر
باخ بیر اتگینده لاله‌یه، گوله
نغمه‌سیز بولبولو گتیره‌ر دیله
گؤزل سینه‌سینی آچاندا یئله
بزه‌ک وئریر بو دیارا گونئیلر
چوخ عاشیقلارمات قالیبدی ایشینده
فرقی یوخدو هئچ یازیندا ـ قیشیندا
هر فصلیده گوللر آچار دؤشونده
سن آناسان بو داغلارا گونئیلر
سنی گؤرن اینسان گلیر هوسه
سئیرین صفاسی گتیره‌ر، گلمه‌سه!

شفا وئره‌رسن ایسته‌سن هر کسه
اوتون داوادی بیمارا گونئیلر
باهار فصلی چیخسان گونئی دؤزونه
دیقّتله باخسان شور گؤلون اؤزونه
گؤی زاواندی سورمه چکمیش گؤزونه
چئوریلیبدی لاله‌زارا گونئیلر
گونئیله کاوارلیق دایانیب قوشا
سولار ایله سیراب اولور آواشا
بیزیم یوردو بوتون، اوباشدان ـ باشا
دوندریبدی گول بازارا گونئیلر
آلنیندا تئلین وار الده داراغین
موشگول اولار عاشیقیوه فراغین
دوروبدو قارشیندا دامجی بولاغین
باخیرسنه آشکارا گونئیلر
گؤزل‌لیکده عالمه های سالیبسان
عاشیقلارین صبرین الدن آلیبسان
چوخون یولا سالیب، اؤزون قالیبسان
گلمییئیدیم کاش روزگارا گونئیلر
گرک آدیم غم دفتره یازدیرام
عؤمرون گونون سانا ـ سانا گؤزله‌رم
سلام دئیب قبریم سنده قازدیرام
گؤزلر باخار بو مزاره گونئیلر ■

وفالی داغلار

سحر ـ سحر آسر نسیم یئللری
سیلینر توزلاری آرالی داغلار
آچاندا گول ـ چیچکلری هر زامان
همدم دی عاشیقه لاله‌لی داغلار
آچاندا اوستونده قونچالار ـ گوللر
سئیر ائدر دوزوندن اوبالی ائللر
سندن سیراب اولار باغچالار، چؤللر
قالدین بو ائللره وفالی داغلار
مارالار اوتلاغا گئدن زامانی
اووچولار الیندن چکر امانی
قویمایین دؤشلر گؤزلی – جئیرانی
اووچو ووروب ائده یارالی داغلار
بو غملی کؤنلومه دولسا مین ورم
گئتسم، بو ائللره بیرده گلمه‌رم
سیز اصلی اولونوز من ده بیر کرم
آغلایین گؤرنده بو حالی داغلار
سلام گزیب بو چؤللرده بیر زامان
سیلینیبدی اورگیندن غم دومان
گول – چیچک چاغیندا اولایدیم جاوان
حئیف عؤمروم کئچیبدی قوجالی داغلار ■

نماز

تانری خلق ائیله‌ییبدی اینسان بیزی
هامی موجودلاردان‌دا شایان بیزی
وئریبدیر بیزه عقل و هوش و سرشت
بیلک هاردادیر راه دوزخ ـ بئهشت
عمله گوناه یوخ، ثاواب ائیله‌یک
حقیقت یوللارین اینتخاب ائیله‌یک
تانری ایله راز و نیاز ائیله‌یک
گونده بئش واختیندا نماز ائیله‌یک
نماز ایله اینسان تاپار رستگار
ولی گر قبول ائتسه پروردیگار
نمازی او واخت حق ائیله‌یر قبول
اولا راضی سندن ناس عقول
نماز ایله اینسان اولانماز صدیق
مگر آیری اعمالینده اولسون دقیق
نمازین، نماز اولسا خوش حالووا
یئتیشمز خیلل آیری اعمالووا

نامازا دوراندا کی ائتدین قیام
تانری ایله موقابیل‌سن والسّلام
دانیشدین کیمیله بیل مقامیوی
اورگینده خلقه قورما دامیوی
اوتان بیر نامازینداکی تکبیریدن
گؤتور ال بو نیرنگ و تزویریدن
اوتور بیر آز خیلقتینده فیکر ائیله
خالق وئرن نئعمتلره شوکر ائیله
کیم اهل نامازاولسا گوناه ائیله‌مز
طریقینده بیر ایشتباه ائیله‌مز
نامازاهلی بؤهتان و غئیبت دئمز
وئریب تنزیله پول، رباسین یئمز
نامازیله مأنوس اولان پاک اولار
حق سؤزون دانیشماقدا بی باک اولار
شیّادلار نامازا بیگانه‌دیر
نامازاینسانا بیلین سون چاره‌دیر
اولارکی دوغرودان قیلارلار نامازا
حقیقتدن عدنه آلیرلار جواز
عشقیله اگر دوز اولسا عیبادت
مئهربان تانری ائیله‌ر ایجابت
ایلاهی بئش آل عبا حاقّینا
حقیقتله بیزی ائیله آشینا ■

یالان دونیا

سیخیر بو قلبیمی سؤز گاه گاهی
سمایه قووزانیر فریادو آهی
کلامیمده اگر سؤز موهمل اولسا
عطا ائیلر گؤرنلر ایشتباهی
یالان دونیا ازل گوندن بلادیر
بینادیر اولی آخر فنادیر
سولئمان مولکودور کؤهنه بینادیر
بو قاریبا چوخلاری موبتلادیر
اسیر اولموش اونا شاه و گئدادیر
موسلّم عاقیبت آه و نوادیر
قویار اینسانی یولدا، بی وفادیر
قوجالدار، اؤلدوره‌ر بی ائعتنادیر
بو روزیگاره گولسه کیم یئرلی‌دیر
فقط اینسانا اومید بیر تانری‌دیر
کیفایت دیر جاهانا بیر نگاهی

عیمارتلرکی باش چکمیش صحابه
سویون اوستونده بنزه‌ر بیر حوبابه
اولور باد ـ ی ـ حوادیثدن خرابه
قاریشارسان بیر گون سن‌ده تورابه
اولار جیسمین موبّدل کوزه آبه
هامی مبهوتیدیر بو ارزیابه
معاذالاه اگر دوشسن عذابه
باخارسان اوردا تقصیر و ثوابه
یقین ائیلرسن اوندا حق حئسابه
اگر دوز دور داداش بس گئتمه خابه
اوزووه ائیلمه زیندان گوناهی
هر اینسان کی گلیبدیر بو جاهانه
موکلّفدیر دوزه هر ایمتحانه
اگر مردود اولا یوخدور بهانه
عیبادت شرطیدیر خلّاق جانه
گئچک لازیم دئییل اوزگه بیانه
اگر باخساق کیتاب آسمانه
بئله امر ائیله‌ییب رب ـ ی ـ یئگانه
سیزه واردیر سرای جاودانه
ائدین توشه فراهم بو مکانه
اگر ائتسه‌ز ترحم بیکسانه
گؤره‌رسیز اوردا سیز اصل ریفاهی

سو اوسته طرح اولوب بنیان ـ ی ـ دونیا
گلن بئش گون اولور مئهمان ـ ی ـ دونیا
چوخ اینسانلار ائدیب عوصیان ـ ی ـ دونیا
چوخ اللرده اولوب فرمان ـ ی ـ دونیا
عجب وسعتلی‌دیر مئیدان ـ ی ـ دونیا
مینیبدیر مرکبین اینسان ـ ی ـ دونیا
عینادیله ائدیر جولان ـ ی ـ دونیا
نئجولدو بس گئدا و خان ـ ی ـ دونیا
بلی ویرانه‌دیر پایان ـ ی ـ دونیا
یازیبدیر طاهیر عریان ـ ی ـ دونیا
کی این دونیا نمی‌ارزد به کاهی
باخاندا هر زامان بو روزیگاره
آچیلماز غملی کؤنلوم مین باهاره
فراغت واختیده قیللام نیظاره
فنا مولکه بو چرخ ـ ی ـ کجمداره
بشر بیر یول گلیب گلمز دوباره
اولوب غافل بیر ع یدّه بو قراره
ائدیر جرم و جینایت آشکاره
نییه یاغی اولوب پروردیگاره
یازیم قالسین بو سؤزلر یادیگاره
بو احوالیمه یارب ائیله چاره
موقصّیر بنده‌وین چوخدور گوناهی ■

یارالی کؤنول

اولوب همیشه کؤنول روزیگاریدان یارالی
بیر اوو کیمی اولوبدور شکاریدان یارالی
دولاندی شور و نیشاطیم، دؤنوبدو تیره غمه
میثال آیینه گرد و غوباریدن یارالی
گئچیر بوسایاق گونلریم سونسوز آجی مئحنت ایله
عؤمور گئچیر آنجاق زجر و فیشاریدن یارالی
گزیر هزار کیمی گولشنین سوراغیندا
حئیف اولاکی، اولوبدور قارا تیکاندان یارالی

گیزلی غم ـ غوصّه‌لریم توپلاشیبدیلار سینه‌مده
نوالی قوش کیمی گولسوز باهاریدان یارالی
اورک یورولدو غم و اینتظار و حسرتدن
گئدر مزاره بیر گون اینتظاریدان یارالی
ریا و غئیبت و بؤهتان یالاندان آند ایچمک
ائدیب حقیقتی دؤرت بیر کاناریدان یارالی
گئدیب طراوتی، قلبیم اولوبدو پژمرده
سولان بیر گون کیمی دیر شوره‌زاریدان یارالی
توتسان سوراغیمی، بوخسته جانی آختارسان
گزن تاپارمنی بیر گون مزاریدان یارالی
گئدیب هم دوره‌لریم قالمیشام بو عؤزلنده
فنا جاهاندا اولان اعتباریدان یارالی
کدرلی زمزمه‌لر ایفترالی صؤحبتلر
ائدیب بیزی بئله خویش و تباریدان یارالی
اوچانمیرم داها اوج فراغ و حسرتده
یانیب قانادیم اولوب دور شراریدان یارالی
اولوب جلای وطن بو دیاریدان گئدیرم
غوروره همدم اولان همجواریدان یارالی
همیشه مونزجیرم تیر و تار ظولمتدن
ایشیقلی خوش گوندوز ده لئیل ـ ی ـ تاریدان یارالی
جاهاندا عؤمرو سلام من بو طور طئی ائدیرم
اورک ده غم ـ کدرین سایسیزلیغیندان یارالی ■

آیریلیق مئحنتی

گؤر نئجه سالدی فلک آتش ـ ی ـ هیجرانه بیزی
ائیله‌دی جومله اَحیبّالره بیگانه بیزی
آیریلیق مئحنتی، غوربت، بیری ده جور فلک
بو اوچو سالدی بئله ناله و افغانه بیزی
هر کیمه حق سؤزو ایظهار ائیله‌دیک گولدو بیزه
چوخ مذّمت ائله‌دی عاقیل و دیوانه بیزی
چوخ ایرادت ائدنلره بیزه، فورصت گزدی
ایسته‌دی غرق ائله‌سین قورخولو عومّانه بیزی
تاپمادیق بیر نفر عالمده غرض اهل ـ ی ـ کلام
بلکه ایرشاد ائله‌یه حرف ـ ی ـ حکیمانه بیزی
قلبیمیزده چوخ اولان یاره فلک یاره‌سی‌دیر
چاره اولماز بیری گر تاپشیرا لوقمانه بیزی
اؤزومو خلق آرا سندیرمادیم اغیاره بئله
کی فلک ائیله‌دی هر شوعله‌یه پروانه بیزی
گردیش ـ ی ـ چرخ فلک آخر ائدیب ترسه مدار
یئتدی اؤز عهدینه، چون سالدی بو طئهرانا بیزی ■

تورپاغیم چاغریب

نئچه ایل حسرتینی چکدیگیم چاغلار
ایندی دوغرولوبدور تاپیب حقیقت
اؤز آنا تورپاغیم چاغریب منی
اوشانلی ائلیمه اولموشام دعوت
گؤزوم ساتاشجاغین اوجا داغلارا
او اؤتن چاغلاریم یادیما دوشدو
آچدیم بو سینه‌می آسن کؤلگه
خسته کؤنلوم آرزوسینا یئتیشدی
هله‌ده فلک، قوجامان داغلارین

اوجا قامتینی بؤکه بیلمه‌ییب
ائله مؤحکم دوروب ایگیتلر کیمی
ذرّجه نه آرییب نه اسگیلیب
دولاندا گؤزلری قارا بولودون
آغلاییر گؤزیاشی ایسلادیر منی
اوزومه آسدیکجه سرین نسیم‌لر
سانکی بیر یوخودان اویادیر منی
حسرتین چکدیگیم سرین بولاغین
گئدیرم دویونجا سویوندان ایچم
قارشیمداکی داغدا قویون سؤروسون
یاخشی آوارمیرام[1]، دوماندان سئچم
اطرافیمدا اولان او آغ دومانلار
گاه چکیلیر گئدیر کاناردا دورور
گئییب شلاله‌تک اؤز آغ دونونو
گاه گلیر یانیمدا خیمه‌سین قورور
خیالیمده دوران او اوجا داغلار
ذیرویه قالخاندا کسیر یولومو
او داغین باشیندا چنلی کؤلکلر
گاه توتور ساغیمی، گاه‌دا سولومو
گئییبدیر آینینه یاشیل دونونو
باشدان ـ باشا بوتون چؤل، بایبر، دره

۱ـ آوارماق : تشخیص ونرمک

بلکه‌ده ایسته‌ییر گؤزللیگیندن
غوربت ائلده منه تؤحفه گؤندره
گئدیرم چؤللره گئدن یولومدا
نه گؤزل بنؤوشه لاله بیتیبدیر
قوی دویونجا باخیم بو ائل قیزینا
ایتگین آرزولاریم بوردا ایتیبدیر
ائننده یوخوشو قایا باشیندا
قییها چکدی ائشیتدیم قارتال سسین
بوغملی سینه‌مده شعریمه قوشدوم
اوخویان قوشلارین گؤزل نغمه سین
سحر نسیمی ایله ایشیقلی گونش
ایکی‌سی بیر آندا دورور یوخودان
باخدیقجا گوللرین طراوتینه
گؤزل طبیعتدن ذوق آلیر اینسان
هر یئری توتسادا قوشلارین سسی
اولاردان چوخیدی دورنانین سایی
عطرلی یاسمن، بنؤوشه، لاله
دولو ایدی یوللارین اوتای بوتایی
اؤز آنا یوردومون او گؤزل آدی
هر لحظه دیلیمده دوداغیمدادی
یاسمن بوداغیندا ساری بولبولون
شیرین نغمه‌لری قولاغیمدادی ■

آرزولار گؤلو

آرزولار گؤلونو اکدیم دونیادا
ایللربویو زحمت چکدیم دونیادا
چوخ بینالار ائده‌جکدیم دونیادا
قیش گلدی، عؤمرومون باهاری گئچدی
جاوانلیغین نه تئز مداری گئچدی
آنا قوجاغیندا بیر گون دیل آچدیم
ایمکله‌دیم گاه یئریدیم، گاه قاچدیم
محبّت گولونو سینه‌مه ساچدیم

بویودوم نازیله کؤرپه چاغیندا
آنا قوجاغی تک، گول بوداغیندا
او قدری اؤرگشدیم آنا دؤشونه
قویمازدیم من گئده هئچ بیر ایشینه
ائلئیکی یئتیشدیم ایکی یاشینا
یاواش ـ یاواش دانیشماغی اؤرگندیم
تای توشوملا یاریشماغی اؤرگندیم
بئش یاشیمدا یاخشی ـ یامانی بیلدیم
ووردولار آغلادیم، گولدولر گولدوم
کدری غم‌لری اؤرکدن سیلدیم
دئییرم کاش او گونلریم اولایدی
عؤمروم گولو بیرده آچیب سولایدی
اوتوز بئش یاشیمدا کماله چاتدیم
دونیانی بوشلادیم حرامی آتدیم
قیرخ یاشیندا باش توکونو آغارتدیم
جاوانلیق گولشنین خزانه وئردیم
آغارمیش توکلردن نیشانه وئردیم
دوخسانیلا دوخسان بئشی گئچندن
گؤردوم اوولادیم‌دا اینجییب مندن
اؤزوم ده اینجیدیم یورقون بدندن
آخیرت‌نامه‌سی منه یازیلدی
چنه‌م چاتیلمامیش، قبریم قازیلدی■

آنا

نه گؤزل خلق ائیله‌ییب خالیق یئکتا آنانی
قلبی خوش، غملری چوخ، سؤزلری زیبا آنانی
دیری ایکن او، سن قدرینی بیل اللرینی اؤپ
گئتدی الدن، گؤره بیلمز داخی دونیا آنانی
اینان الان‌دا قالیر لایلالاری دئهنیمده
حئیف اولا گؤرمه‌ییرم عالم رؤیا آنانی

کؤچ ائدیب گئتسه بیر گون مولک ـ ی ـ بقا مقصدینه
بیرده قایتارمایاجاق حسرت ـ ی ـ فردا آنانی
دویسا دونیادان اگر دویماز اؤز اوولایدیندان
اودو محبوب ائله‌ییب، قیمتی والام، آنانی
یوخو، گلمز گؤزونه چوخ گئجه‌لر صوبحه کیمی
شاد ائدر، کؤرپه‌سینه چالدیغی لایلا، آنانی
جومله جنّت یارانیب آددیمی آلیتندا اونون
بیل یقینن بینیب جنت ـ و ـ الاعلا آنانی
اوقدر اولادا خاطیر دؤزوب هر زحمته او
آغیر امک‌لر گؤر نه آییب، قامتی رعنا آنانی
آنالاردیر دؤز اوغوللار بئجریر جامعه‌ده
طوبا بوداغی تکین حؤرمتین ساخلا آنانی
آنانین گؤرنه قدر قیمتی واردیر دونیاده
اؤزو تعریف ائله‌ییب سید ـ ی ـ طاها آنانی
درکی، وجدانی اولان، هم آنادان دؤزسود آمن
نئجه یاددان چیخاریب ائیله‌یر حاشا آنانی
بیر قوناقدیر کی گلیب، گئتمه‌لیدیر دونیادن
قویماز هئچ بوردا قالا جذبه ـ ی ـ عوقبا آنانی ■

سنی گؤزله‌ییریک !

منیم مئهربیان ایسته‌کلی یاریم
بو صادق عشقیمین سئوداسی سن‌سن
دوشنده هر زامان وصفین خیاله
محبّت حرفی‌نین معناسی سن‌سن
ظوهور ائتسن گؤزللر صحنه‌سینده
گؤزل عکسین دوشر دل باده‌سینده
همیشه بو اورک آیینه‌سینده
یازیلمیش کلمه‌نین زیباسی سن‌سن
سنین عشقین‌له‌دیر رمز سعادت
کمالیندان موشخّص‌دیر بو عادت
تاپیلماز هر گؤزلده بو طبیعت
نزاکت بحثی‌نین دونیاسی سن‌سن
تجلا ائیله‌سه بو حسن ماهین
ائدر عوشّاقی مجنون بیر نگاهین
چون اوزون گئجه‌دیر زولف سیاهین
قارانلیق گئجه‌نین فرداسی سن‌سن
وجودونلا سنین جنتدیر عالم
گؤروکسن محو اولار جومله کدر غم

سند لازیم اولا عدنه موسلّم
او زیبا مدرکین ایمضاسی سن‌سن
وارینندی روتبه ـ ی ـ مؤمتاز الینده
غم ائتمز عاشیق جانباز الینده
اولور موسا کیمی اعجاز الینده
کلیمون چون ید ـ ی ـ بیضاسی سن‌سن
گوذار ائیله سئویندیر بو دییاری
ائی غملی کؤنلومون ایسته‌کلی یاری
وئروب خالیق سنه بو ایقتداری
بو عصرین فرد بی همتاسی سن‌سن
عدالت مقصدین گؤستر جاهانه
دؤنوب عاشیقلرین اورگی قانه
قضاوت ائیله‌یه‌رسن مونصفانه
عدالت مظهری، سیماسی سن‌سن
بوگون سن‌سن ایمامت یادیگاری
وارین الده علی‌نین ذوالفقاری
یئتیر ایتمامه‌سن بو اینتظاری
ضعیفین خنجر ـ ی ـ بوراسی سن‌سن
گلیر مظلوملاردان داد و فریاد
هارایا گل یئتیش سن ائیله ایمداد
اولوب حاکیم جاهانا کوفرو ایلحاد
جاهانین ناجی ـ ی ـ کوبراسی سن‌سن ■

خیالیم داغلاری

کاش گئدیب چیخایدیم اؤز اؤلکه‌میزده
خیالیمدا داییم دوزان داغلارا
آچایدیم قلبیمین او گیزلین سؤزون
کؤنلومو هیجرینده یوران داغلارا
اورکده یازمیشام آدین یازاندا
کاش بیرده گئدیدیم یولوم آزاندا
یازدا یاشیل دونلو، آنجاق خزاندا
دوماندان بیرخیمه قوران داغلارا
فلک اورگیمی گتیریب درده
یانانیم یوخ منه بو دوره ـ ورده
کؤچن قوشلار، کؤچر قالماز اویئرده
دوشنده شاختالی بوران داغلارا
تؤکنده یارپاغین پاییز آغاجلار
ترک ائدر مسکنین کؤچری قوشلار
ساری دونون گئینده یال ـ یاماجلار
بیرده چیخایدیم خزان ووران داغلارا ■

داغلار نیسکیلی

غوربت ائل اولسادا مسکنیم منیم
قالانمیرام سیزدن اوزاقدا داغلار
عشقینیز اورکده، آدینیز دیلده
گزیرم سسیله سوراقدا داغلار
آرزوم بودور گزم دؤرت بیر یانیزدا[1]
بیر بولاشام شئه‌یزده، دومانیزدا
قیسمت اولسا گلیب قالام یانیزدا
عومروم اگر قالسا او واختا داغلار
کولک کیمی دولاشارام، آشارام
قول بوینوزا سالیب قوجاقلاشارام
اؤلمه‌رم دونیادا مین ایل یاشارام
اولسام سیزه بیر گون قوناق دا داغلار
غمنیزدن یازدیم غزل بایاتی
باشیمدان آتمیشام بو کایناتی
تاپارام خیضر تک آب حیاتی
سو ایچسه‌م او سرین بولاغدا داغلار
یوردوندا آسنده سرین کولکلر
حسرت چکیر اونا چوخ ـ چوخ اورکلر
بو شلامیر منی‌ده باخ بو دیلکلر
چوخ آرزوم وارهله قاباقدا داغلار
باغلییام سیزه، یوخ آیری هوسیم
بو یؤرقون سینه‌مده گیزله‌نیب سسیم
خاطیرلارام سیزی آسنده نسیم
گلنمیرم چون بو آیاقدا داغلار ■

۱ـ یانیزدا، شئه‌یزده، دومانیزدا : بولار مؤحاویرده ایشله‌نیر اونلارین ایستاندارد فورمو بئله دیر : یانئینیزدا، شئه‌ینیزده، دومانئینیزدا.

بنزه‌رسن

بیر یاشیندان بئش یاشینا گلنده
بیر تازا آچلمیش گوله بنزه‌رسن
بئش یاشیندان اون یاشینا گلنده
آریدان آیریلمیش بالا بنزه‌رسن
اون ایکیده سئودا دوشر باشینا
اون دؤردونده دَیمک اولماز دیشینه
ائلئیکی گلدی ییرمی دؤرت یاشینا
بؤز بولانیق آخان سئله بنزه‌رسن
اوتوزوندا کهلیک کیمی سنکه‌رسن
ایگیتلیک ائیله‌ییب قانلار تؤکرسن
قیرخ یاشیندا آل حرامدان چکرسن
سوناسی اوولانمیش گؤله بنزه‌رسن
اللیسینده الیف قدّین چکیلر
آلتمیشیندا اون دؤرت دیشین تؤکولر
یئتمیشینده قدّین بئلین بؤکولر
کروانی کسیلمیش یولا بنزه‌رسن
سکسنینده سینار گلر دیزینه
دوخسانیندا غبار قونار گؤزونه
سلام دئییر چونکو گلدی یوزینه
اوجا داغ باشیندا کولا بنزه‌رسن ■

چؤللر

اسیر باهاریمین گؤزل نسیمی
ائله بیل محبت ساچیر چؤللره
باهاریم گتیریر اؤز هدیه‌سی‌نی
گؤزل‌لیک سوفره سین آچیر چؤللره
هانی سویوق قیشین شاختاسی – قاری
اؤزیئرینده قویدو گئتدی باهاری
ائلین برکتلی مالی – داواری
یئریندن دورجاغین قاچیر چؤللره
قوی آچیم سینه‌می اَسن کؤلگه
باغلییام من بو آرزویا، دیله‌گه
کؤنلوم همدم اولسون، آچان چیچگه
قاناد آچیب گئنه اوچور چؤللره
وعده‌یئلی اسدی داغین دؤشونه
آجیقلاندی ایلین آجی قیشینا
گوللو چادراسینی سالیب باشینا
یاشیل دونون گئییب کؤچور چؤللره ■

گزمه‌لی داغلار

اوبالاری اویماق ـ اویماق
چوخ گزمیشم اؤزوم داغلار
ازل گوندن سن‌له اولوب
صؤحبتیم، هم سؤزوم داغلار
آ داغلار باشینیز دومان
اتکلرینیز گول ـ چمن
باهارداکی گول ـ یاسمن
عجب اولار بیزیم داغلار
آتگینیزده وار بولاغلار
یان ـ بره‌نیز خوش اویلاغلار
قیش اولاندا سویوق واختلار
هئچ آریمز بوزون داغلار
آرزیم قالیب غملی دیلده
بولبولون وار، مئیلی گولده
هر زامان بو غوربت ائلده
سیزده واردیر گؤزوم داغلار
قیش‌دا سینه‌نیز قار اولسون
باهاردا لاله‌زار اولسون
کؤنول ایسته‌ر باهار اولسون
بیرده سیزده گزیم داغلار ■

فیکر ائیله

اوتور فیکر ائیله گؤر عؤمروندن حاصیل
قالیر سندن سورا بیر شئی قابیل
هدف بیر شئی‌دن، یاخشی عمل‌دیر
نه این‌کی ثروت و اموال باطیل
بشردن گؤزل آد قالسا خوشدور
و اِلّا عؤمرون اولدو، بیل کی زاییل
دوشوب بیر یول گؤدارین بو جاهانا
بو عؤمرونده آماندی اولما غافیل
تلاش ائیله ضعیفین توت الیندن
اولا تا راضی سندن ربّـ ی ـ عادل
یئتر ایتمامه بو عؤمر عنقریبا
بئله سورعت ائدیر طی مراحیل
باخما کی جاهان، خوش سیماسی واردیر
اونا بئل باغلاماز هئچ شخص عاقیل
بیری امواجیده توفانا دوشسه
تلاش ائیله‌ر تاپا بیر امن ساحیل
جاهان دریا کیمی توفاندی توفان!
کی اوردا غرق اولوب هر شئیخ و جاهیل
ییخیل درگاهینه چوخ ایلتماس ائت
اوجور کی یالوارار درمانده سایل
ائدر اشعاریمه دوستلار عینایت
اولسا بیزه ایلاهی لوطفو شامیل ■